

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

ข้อมูลเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
รายอำเภอ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อำเภอเมือง

นางสอน แฝงเมืองคุก อยู่บ้านเลขที่ 9 หมู่ 10 บ้านม่วง ตำบลลาดพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เกิดวันที่ 1 มกราคม 2495 ปัจจุบัน อายุ 54 ปี หมายเลขโทรศัพท์ 081-4713241 สมรสกับนายอู๋ แฝงเมืองคุก มีบุตรทั้งหมด 3 คน คือ

1. นางระเบียบ แฝงเมืองคุก ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว
2. นางทองศรี แฝงเมืองคุก อายุ 30 ปี อาชีพ ทำการเกษตร
3. นางคำดี แฝงเมืองคุก อายุ 29 ปี อาชีพ ทำการเกษตร

ประวัติการทำงาน

ทำการเกษตรกับครอบครัวคือสามี ลูกสาว (คนที่ 2) และลูกเขย มีที่ดิน 21 ไร่ นอกจากที่อยู่อาศัยแล้ว แบ่งเป็นแปลงนา 15 ไร่ ที่เหลือปลูกไม้ยืนต้น และ ไม้ล้มลุกแทบทุกชนิด เช่นต้นมะม่วง มะพร้าว กัลย น้อยหน่า ผักชี ผักสะระแหน่ ผักบุ้ง ผักกาด ฯลฯ นอกจากนี้ยังปลูกต้นกกไว้เพื่อทอเสื่อ มีแปลงเพาะพันธุ์ต้นกล้า มีการเลี้ยงสัตว์คือ ไก่ เป็ด และมีบ่อน้ำ 3 บ่อ สำหรับเลี้ยงปลา และใช้สำหรับการเกษตร นอกจากนี้ยังมีคลองส่งน้ำผ่านพื้นที่การเกษตรเพื่อประโยชน์ด้านการเกษตรอีกด้วย

ทัศนคติทำเกษตรแบบพอเพียง

เริ่มทำการเกษตรตามแบบบิดา และมารดา ไม่เคยย้ายถิ่นไปทำงานที่อื่น การทำการเกษตรจึงทำแบบที่บรรพบุรุษให้แบบอย่างคือ การให้มีทุกสิ่งที่ใช้ในการดำรงชีวิตอยู่ในบ้าน จึงไม่ได้ใช้จ่ายเงินสำหรับการหาอาหารการกิน เพราะมีข้าว ผัก ปลา ไก่ ไข่ ผลไม้ ในบ้านของตนเอง

การทำเกษตรแบบพอเพียง

มีที่ดิน 21 ไร่ เป็นที่นาของตนเอง ปลูกผลไม้ที่ปลูกไว้ ได้แก่ มะม่วง มะพร้าว กัลย น้อยหน่า ผักชี ผักสะระแหน่ ผักบุ้ง ผักกาด มีบ่อน้ำ 3 บ่อ ไว้สำหรับเลี้ยงปลาประชาชนมีความสนใจในการเกษตรของนางสอนมาก

ความรู้ที่ได้

มีความรู้ด้านการเกษตร โดยเฉพาะการดูแลต้นไม้ และการปลูก ผัก ทั้งที่เพื่อนบ้านปลูกไม่ได้ นางก็ปลูกได้ ความรู้และความชำนาญที่สะสม ทำให้นางเป็นผู้มีความรู้ ซึ่งถ่ายทอดให้กับเพื่อนบ้านได้ สามิไม่คิมเหล้า (สูบบุหรี่บ้าง เนื่องจากเป็นวัฒนธรรมของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ) ไม่เล่นการพนัน ลูกสาวก็เช่นกัน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ทุกชนิด

1. มีความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย พอใจในสิ่งที่มี สิ่งเหล่านี้จึงสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวทำให้ไม่มีหนี้สินเหมือนเกษตรกรคนอื่น
2. อ่อนที่พบคือ บางครั้งยังใช้ปุ๋ยเคมี ในพื้นที่ เพราะมีโรค และแมลงเยอะมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อำเภอกันทรวิชัย

นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์ อยู่บ้านเลขที่ 43 หมู่ 2 บ้านคอนแดงใต้ ตำบลศรีสุข อำเภอ
กันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สมรสกับนางบรรจง เหล่าวงษ์ มีบุตร 3 คนคือ

1. นางสาวกัญญาณี เหล่าวงษ์ อาชีพเย็บผ้า
2. นางสาวเบญจพร เหล่าวงษ์ กำลังศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
3. นายบรรพต เหล่าวงษ์ กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ประวัติการทำงาน

จบการศึกษาชั้น ปวส. ที่วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม เข้าไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร
ทำอาชีพรับจ้าง จนเป็นหัวหน้าพนักงานที่โรงงาน โรงกลึง แต่ภาระหนี้สินที่มีทำให้กลับมาอยู่บ้าน
เกิดและยึดทำอาชีพการเกษตรถึงปัจจุบัน

ตัดสินใจทำเกษตรแบบพอเพียง

ไปศึกษาอบรมกับเครือข่ายเกษตรยั่งยืน และอ่านจากเอกสารตลอดเวลา รวมถึงทำวิจัย
เองโดยการทดลองปลูกพืช โดยวิธีต่าง ๆ เมื่อได้ผลดีก็นำไปบอกเล่ากับคนในชุมชนศึกษาการทำ
การเกษตรและการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงจากเอกสารและการดูจากสื่อวิทยุโทรทัศน์
เรียนรู้และศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การทำเกษตรแบบพอเพียง

มีที่ทำกิน 7 ไร่ เป็นเจ้าของพื้นที่เอง แบ่งเป็นที่นา (3 ไร่) ขุดสระน้ำ 2 สระ พืช ผัก ผลไม้
ที่ปลูก เช่น มะละกอ มะม่วง ขนุน ถั่วฝักยาว ฯลฯ ไม้ล้มลุก เช่น ถั่ว และปลูกผักต่าง ๆ เช่น
หน่อไม้ฝรั่ง ผักชี ผักกะหล่ำ พริก ฯลฯ และเลี้ยงสัตว์ เช่น วัว ควาย หมู กระจ่าง กบ ไก่ เป็ด ฯลฯ

ไม่ใช้สารเคมีในที่ดิน ใช้ปุ๋ยคอก และปุ๋ยชีวภาพทั้งหมด เริ่มต้นได้ขายที่นาที่บ้านลาด
และย้ายมาซื้อที่ดินที่บ้านคอนแดงใต้ เริ่มต้นที่ดินไม่อุดมสมบูรณ์ นา 3 ไร่ ได้ข้าวประมาณ 16 ถู
ต่อมาเริ่มการปลูกพืช และไถกลบ ดุแลบำรุงดิน ขุดสระ ปลูกต้นไม้ โดยเฉพาะปลูกพืชเช่นปอ แล้ว
ทำปุ๋ยพืชสด (ไถกลบ) หลังจากนั้นสภาพดินก็ดีขึ้น ปัจจุบันนา 3 ไร่ สามารถได้ข้าวประมาณ 50 ถู

คุณลักษณะ

1. มีความรู้ในด้านการเกษตร โดยการทำนุ้ยเอง และการทำน้ำส้มควันไม้
2. เป็นวิทยากรเครือข่ายเกษตรยั่งยืนของจังหวัดมหาสารคาม
3. จะเปิดอบรมที่แปลงนาของตนเอง ปีละ 2-3 ครั้ง ซึ่งเครือข่ายเกษตรยั่งยืนให้

งบประมาณสนับสนุน

4. ไม่เล่นการพนัน ไม่ดื่มสุรา กำลังพยายามลดบุหรี่ จากวันละ 1 ซอง เป็น 1 ซองต่อสัปดาห์
5. ลูกสาวจะช่วยเหลืองานบ้านไม่เที่ยวนอกบ้านลูกสาวไม่เคยอายุเพื่อนที่จะเอาฝากไปขาย
6. ทั้งลูกสาวและลูกชายก็มีผลการเรียนดี คือสอบได้ที่ 1 ของนักเรียนทั้งชั้นเรียน เกรดเฉลี่ยประมาณ 3.9 และเป็นวิทยากรเกษตรกรเครือข่าย ในนามตัวแทนเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ครอบครัว

รู้จักประหยัด อุดหนุน กำลังสร้างบ้าน และสร้างเอง โดยมีภรรยา และลูกช่วยสร้างบ้าน

อำเภอเขียงยืน

นายสมหวัง บัวพันธ์ ที่อยู่ 71 ม.47 บ้านเข็ง ตำบลเสื่อเต่า อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม วัน/เดือน/ปีเกิด 24 ธันวาคม 2489 เลขประจำตัวประชาชน 3 4405 00263 03 6 ภรรยา ชื่อนางสวัสดิ์ บัวพันธ์ มีบุตร 3 คน คือ

1. นายมนัส บัวพันธ์	อาชีพ สถานที่ทำงาน	เลี้ยงไก่
2. นายสุรนต์ บัวพันธ์	อาชีพ สถานที่ทำงาน	ข้าราชการศูนย์มาดาล
3. นายทวงศักดิ์ บัวพันธ์	อาชีพ สถานที่ทำงาน	เลี้ยงไก่

ประวัติการทำงาน

เริ่มแรกไปทำงานที่ชลบุรี รับจ้างปลูกอ้อย หลังจากนั้นก็เลยอยากกลับมาบ้าน กลับบ้านมาทำงานเป็นลูกจ้าง รับซื้อหัวมัน ให้กับเกษตรกรไทย แต่ว่ารายได้ไม่พอใช้ จึงหันมาทำ เศรษฐกิจแบบพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ

ตัดสินใจทำเกษตรแบบพอเพียง

แต่ก่อนไม่มีกิน เมื่อก่อนทำมาเรื่อย ๆ แต่ไม่ได้ผลผลิตดี เกษตรตำบลจึงมาแนะนำจึงลองทำดู ก่อนปี พ.ศ. 2533 ยังไม่ได้เลี้ยงไก่ ปลูกอะไรก็ไม่งาม พอเลี้ยงไก่ ก็มีปุ๋ยมาใส่ข้าว ผลผลิตงามขึ้น มีสระตามแนวพระราชดำริ ซึ่งปลูกทุกอย่างที่เน้นกินเองได้ หมคหน้านาที่ปลูกข้าวโพด ปลูกไว้พอกิน กินไม่หมดค่อยขาย

การทำการเกษตรแบบพอเพียง

ที่ดิน 25 ไร่ เป็นที่นาของตนเอง เริ่มทำพื้นที่ดินมีสภาพ เป็นทุ่งนา ดินร่วนปนทราย ปัจจุบันที่ดินแบ่งเป็นนา 18 ไร่ ขุดสระ 3 บ่อ รวม 4 ไร่ นำโนบอได้มาจากน้ำฝน

ปลูกพืช ไม้ผลยืนต้น มะม่วง ขนุน กระท้อน พัก พริก ข่า 2 งาน ตรีโครี มะเขือ ผักหวานบ้าน หน่อไม้ ผลไม้ มะม่วง 150 ต้น ขนุน น้อยหน้า 500 ต้น มะพร้าว ส้มโอ มะละกอ กกล้วย มะขม

สัตว์ที่เลี้ยงไว้ ได้แก่ ไก่ 3 เล้า วัว 2 ตัว ปลา

ปุ๋ยที่ใช้ ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยคอก ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีการกำจัดศัตรูพืชใช้วิธีการ นำสะเดา ดันหางไหลแห้งน้ำ ไม่ใช้สารเคมีจะใช้มูลสัตว์ ขี้ไก่ เป็นหลักเพราะถ้าเอาปุ๋ยเคมีมาใส่ นาไปดินจะจืด ข้าวในนาแตกต่างจากคนอื่น งามกว่าเดิม ทำให้เพื่อนบ้านทำเหมือนกัน

การทำเกษตรแบบพอเพียงเฉพาะตัว

1. ปลูกต้นมะม่วงสลักกับต้นน้อยหน่า
2. ปลูกต้นกล้วยสลักกับต้นน้อยหน่า ได้ต้นไม้ใหญ่ เช่นพวกมะม่วง น้อยหน่า กล้วย

จะปลูก พริก มะเขือ อยู่ได้ต้น

ปัญหาการทำเกษตรแบบพอเพียง ขาดแคลนน้ำ ไม่มีคลองน้ำผ่าน ใช้น้ำฝน
ผู้ที่ช่วยดูแลแปลงเกษตร สามี - ภรรยา และ บุตร 2 คน

คุณลักษณะ

มีความรู้พิเศษด้านการเกษตร โดยการทำปุ๋ยเอง

วิธีที่ 1 เปลือกไม้ ใบไม้ ขยะมูลฝอย มะม่วงเน่า มะละกอเน่า เศษผักเน่า เอาทั้งหมดมา
แช่น้ำกับกากน้ำตาล และ EM

วิธีที่ 2 รำอ่อน ผสมกับมูลไก่ หมักไว้ 15 วัน จากนั้น ผสมกับกากน้ำตาล และ EM

ความรู้ที่รู้ใครสอน ได้ความรู้จาก เกษตรอำเภอ ประมาณ 17 ปี โดยแนะนำเรื่อง การปลูก
ข้าวหอม-มะลิ ปัจจุบันไม่มีหนี้สิน มีความรู้ด้านการเกษตร โดย ดูจากทางโทรทัศน์เหล่านี้เป็น
บางครั้ง สูบบุหรี่ ไม่เล่นการพนัน ไม่เล่นหวย เพราะเทียบกับคนอื่นไม่เห็นมีใครรวย ก็เลยไม่เล่น
การพนัน

เก็บออมเงินวิธี ผักธนาคาร

รายจ่ายแต่ละวัน

1. จ่ายค่าหลานไปโรงเรียน
2. ใช้จ่ายในครอบครัว

รายได้มาจาก ขายข้าว ขายน้อยหน่า ขายมะม่วง ขายไม้ไผ่ ขายมูลไก่

ครอบครัว แตกต่างจากชาวบ้านคนอื่น เพราะรู้จักประหยัด มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน
มีส่วนที่เก็บออมบ้าง คิดว่าจะทำไปเรื่อยๆตลอดชีวิต

ข้อคิดที่ทำเกษตรแบบพอเพียง การหันมาทำเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้เศรษฐกิจภายใน
ครอบครัวดีขึ้น และไม่ต้องซื้ออาหารกิน

อำเภอโกสุมพิสัย

นายทวีชัย วรฤทธิ์ อยู่บ้านเลขที่ 123 หมู่ 5 ตำบลโพหนอง อำเภอกอสมพิสัย
จังหวัดมหาสารคาม เกิดวันที่ 14 กรกฎาคม 2504 โทรศัพท์ 06-2239678, 089-9421142
บัตรประจำตัวประชาชนเลขที่ 3-451000972071 ภรรยาชื่อนางนงเยาว์ วรฤทธิ์ ไม่มีบุตร

ประวัติ

เคยไปทำงานที่จังหวัดมหาสารคามขั้บรถให้พระสงฆ์ประมาณเดือนละ 3,000 – 4,000 บาท แต่ก่อนอยู่ในจังหวัดมหาสารคามก็เลยย้ายมาบ้านคอนน้อยก็เลยมีอุดมการณ์อยากทำเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงพอได้มาทำก็พอมือมีกิน เคยทำงานให้กับพัฒนาที่ดิน

การตัดสินใจทำการเกษตร

1. เพื่อเป็นแบบอย่างเกษตรกรของคนอื่นที่อยู่ใกล้บ้าน ได้รู้ว่าการไม่ใช้สารเคมีในแปลงเกษตร ก็ได้ผลผลิตดีเหมือนกัน
2. และอยากสร้างสภาพแวดล้อมในชุมชนให้ดีขึ้น
3. ไม่อยากซื้อผักสวนครัวกินและอาหารต่างที่พอลาได้ภายในสวนเพื่อปลอดสารพิษต่าง ๆ
4. ได้รับความช่วยเหลือและได้ความร่วมมือกับอาจารย์พัฒนา สันทัด อาจารย์ กศน. จังหวัดนครปฐม

จังหวัดนครปฐม

การทำเกษตรแบบพอเพียง

มีที่ดินทั้งหมด 7 ไร่ เป็นที่นาของตนเอง ก่อนจะเริ่มทำการเกษตรแบบพอเพียงพื้นที่ดินเป็นทุ่งนา ปัจจุบันแบ่งเป็นนา 1 ไร่ ทุ่งสระ 1 บ่อ น้ำในบ่อได้มาจาก น้ำฝน, น้ำที่ขุดบ่อ ไม้ยืนต้นที่ปลูก คือ ตะมุค 15 ต้น สะเดา 300 ต้น ชะอม เขาวรส ตะไคร้ ผักคะน้า หอมแดง ข่า ผักชี ถั่ว ผลไม้ ได้แก่ กกล้วย 10 กอ สัตว์ที่เลี้ยงมี วัว 4 ตัว เป็ด 18 ตัวและปลา อาชีพเสริมคือเลี้ยงปลาในกระชัง ส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักชีวภาพ ใช้ปุ๋ยเคมีบ้าง การกำจัดศัตรูพืชใช้น้ำสะเดา หนอนคายอยาก ยาสูบ ตะไคร้หอม ใช้สารจุลินทรีย์ที่มาจากหน่อกล้วย มะระ ใบยูคาลิปตัส

แนวคิดในการทำการเกษตรแบบพอเพียง

แนวคิด คือ การทำการเกษตรขึ้นมาเพื่อเอาไว้กินเพื่อปลอดจากสารพิษ เพื่อสุขภาพของตนเองและการเลี้ยงสัตว์ต้องการเอามูลสัตว์เพื่อมาเป็นปุ๋ยบำรุงในแปลงเกษตร และการถอนหญ้าออกจากแปลงผักให้ปลากินและเอาไปถมที่โคลนคันมะพร้าว ต้นละมุด เพื่อความชุ่มชื้นและต้องการให้สภาพแวดล้อมของหมู่บ้านดีขึ้น บรรยากาศดี

ปัญหา

1. เกิดจากศัตรูพืชตอนนี้แรงมาก คือ หมัดกระโดดกับหนอนใยผัก มากินผักกัดผักคะน้า
2. ปัญหาเกี่ยวกับการตลาดผลผลิตจากผักที่ปลอดสารพิษจะทำให้ผักไม่สวนเท่าไร แต่ปลอดภัยจึงทำให้ราคาไม่ดีเท่าที่ควรเพราะผู้ผักที่ใช้สารเคมีไม่ได้ จึงคิดว่าไม่มีตลาดรองรับ
3. โคนหาว่าเป็นข้าที่เอาต้นสะเดาปลูกรอบสระ และรอบ ๆ บริเวณแปลงนา
4. แปลงนาข้าง ๆ ใช้สารเคมีพ่นสารเคมีมากี่มาโคนแปลงนาของตนเอง
5. สิ่งแวดล้อมแย่
6. ไม่ได้ได้รับความร่วมมือกับคนอื่น
7. เกษตรตำบลไม่ค่อยให้ความสนใจไม่ร่วมมือ
8. เคยมีปัญหาเรื่องแมลง
9. เคยมีประมงมาขู่คุณนงเยาว์ ประมาณ 4 คน ทำให้หวาดกลัว
10. คนที่ช่วยดูแลแปลงเกษตร ส่วนมากจะเป็นตนเองและภรรยา จะมีการจ้างแรงงานมาบ้างเป็นครั้งคราว

การทำปุ๋ยหมัก

วิธีทำ

1. หน่อกล้วยที่สูงจากดินประมาณ 1 เมตร เป็นต้นกล้วยในพื้นที่ และเป็นต้นที่สมบูรณ์
2. เอามาสับให้ละเอียดประมาณ 3 กิโลกรัม
3. กรอกน้ำตาล 3 กิโลกรัม หมักไว้ 7 วัน โดยต้องคนทุกวันปิดฝาให้สนิท

ความรู้ที่ได้ได้มาจาก

1. ในหนังสือ
2. การสื่อสารในทีวี

3. การเข้าอบรมในเกษตรตำบล

4. การศึกษาดูงานในที่ต่าง ๆ

มีหนี้สิน จากกองทุนหมู่บ้าน, หนี้ ธกส.

ความรู้เรื่องเศรษฐกิจแบบพอเพียง รู้มากจากสื่อ โทรทัศน์ และหนังสือ ไร่ นา สวนผสม
การดำรงชีวิต กินเหล้าบ้าง ไม่สูบบุหรี่ ไม่เล่นการพนัน เพราะสภาพความเป็นอยู่

เดือดร้อน

เงินออม ผักไว้ที่ธนาคาร

รายจ่ายในแต่ละวัน - ค่าน้ำมันรถไถ

- ค่าสบู่อะลูฟีน ของใช้ในบ้าน ค่าน้ำ ค่าไฟ

รายได้มาจาก - การรับจ้างทั่วไป เช่น การก่อสร้างบ้านเรือน

- ขายปลา

- ขายผัก

ความเป็นอยู่ เป็นคนที่มีกรวางแผนการใช้เงิน รู้จักออม มีส่วนที่เหลือเก็บบ้าง

ความคิดในการทำเกษตรแบบพอเพียง ทำไปเรื่อย ๆ ตลอดชีวิต

ข้อคิดการทำเกษตร- คิดว่าดี คุณภาพชีวิตก็ดีขึ้น

- สภาพแวดล้อมดีขึ้น

- ลดค่าใช้จ่ายในด้านอาหาร ลงไปบ้าง

เพิ่มเติม

1. เคยเผ่าฟางให้กับราชินี

2. ปลุกหญ้าแฝกให้ 2-3 ปี

3. มีความพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่

4. ได้ใช้สิ่งที่ปลูก เช่น ผักที่ปลูกได้นำมากิน โดยที่ไม่ต้องเสียเงิน

5. ไม่มีเกษตรตำบลที่ให้ความร่วมมือ และไม่ค่อยลงมาดูการเกษตรเท่าไรนัก

6. เจ้าหน้าที่ อบต. เคยเอาดินไม้มาให้ปลูก

7. มีสมาชิก 13 คน มีเวลาว่างตอนเย็น เวลา 16.00 – 19.00 น.

8. เคยเข้ากลุ่มชีวภาพของตำบลได้ข้อมูลมาจากเกษตรกรและสิ่งที่ทำได้

9. เคยมีประมง 4 คนมาขู่กรรยา

10. ในช่วงนี้แมลงเยอะ

11. นำในบ่อ ดร.อุสา กลิ่นหอม อาจารย์อยู่ มมส. นำไปตรวจพบว่ามีสารและทำให้

เกิดมะเร็ง

อำเภอบรบือ

นายวิชา พลพิมพ์ ที่อยู่ 99 ม.9 บ้านหนองโก ตำบลหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม วันเดือนปีเกิด 12 พฤษภาคม 2495 หมายเลขโทรศัพท์ 089-5509844 เลขประจำตัวประชาชน 3 4406 00970 79 6 ภรรยา ชื่อ นางวนิดา พลพิมพ์ มีบุตร 2 คน

1. นายกานต์ไทร พลพิมพ์ อาชีพ สถานที่ทำงาน บ. ยามาฮากิไทย
2. นายฉลองชัย พลพิมพ์ อาชีพ สถานที่ทำงาน บ. ยามาฮากิไทย

ประวัติการทำงาน

ทำนา ลูกชายเรียนทั้งสองคนไปรับจ้างก่อสร้าง ช่างไม้ รับจ้างทุกอย่างมีหนี้สินเยอะต้องหางาน เพราะลูกก็เรียน พอลูกคนแรกเรียนจบก็ให้ส่งน้องเรียนต่อ พ.ศ. 2542 ดิดหนี ธกส. ประมาณ 40,000 บาท พาลูกฉลองชัย ออกจากโรงเรียน ไปโครงการหลวงห้วยลึก จังหวัดเชียงใหม่ ไปทำผัก ส่งโครงการหลวง ลูกไปทำได้ดีกว่าคนอื่น เพราะเคยเป็นชาวนามาก่อนนายวิชาไปเป็นช่างนา (ระบบน้ำหยด) โรงเรียนพลาสติก อาจารย์จาก ม. เชียงใหม่ มาสอนโดยสอนคนที่ไม่เป็นให้เป็นจากนั้นเคยทำงานกับในหลวง 3 ปี เคยเข้าในหลวง 3-4 ครั้ง พอกลับมาที่หมู่บ้านหนองโก จึงกลับมาทำการเกษตร

ตัดสินใจทำเกษตรแบบพอเพียง

พอลูกได้เรียนต่อ ได้ศึกษาการทำเกษตรกับพี่ชาย ทางเกษตรเข้ามาหาเป็นเกษตรทางเลือกใหม่ จัดอบรม ดูงาน ที่สระบุรี เกี่ยวกับการทำน้ำหมักชีวภาพ ข้าว ผักปลอดสารพิษ นำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงในการทำเกษตร

การทำเกษตรแบบพอเพียง

มีที่ดิน 9 ไร่ เป็นมรดกพ่อแม่ เริ่มทำพื้นที่ดินมีสภาพเป็น ที่นา ปัจจุบันที่ดินแบ่งเป็นนา 7 ไร่ ขุดสระ 1 บ่อ น้ำในบ่อได้มาจากน้ำฝนปลูกไม้ผลยืนต้น มะม่วงทุกชนิด ผัก พริก ข้าว ผลไม้กล้วย มะม่วงสัตว์ที่เลี้ยงไว้ คือ กบ ไก่ จิ้งหรีด เป็ด ปลาอุก ปลานิล อาชีพเสริมคือ ช่างไม้ขายของที่ตลาดนัด ใช้ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยน้ำหมัก จากพืชสดสีเขียว ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี ไม่ใช้สารเคมี

แนวคิด

ขยัน..... สู้ง..... ไม่ท้อ... ปัญหาการทำการเกษตรแบบพอเพียง ที่ดิน น้ำ คนที่ช่วยดูแล การเกษตร เวลาไปอบรม ภรรยา จะช่วยดูแล คุณลักษณะ ทำปุ๋ยชีวภาพเอง ทำน้ำหมัก ความรู้ที่ได้มีส่วนมากมาจากพี่ชาย และไปอบรมที่ต่าง ๆ ไม่มีหนี้สิน ไม่กินเหล้า ไม่สูบบุหรี่ ไม่เล่นการพนัน ไม่เล่นหวย สาเหตุเพราะไม่ชอบประหยัดเงินไว้ให้ลูก

รายจ่ายแต่ละวัน

1. ฌาปนกิจ เดือนละประมาณ 3,000 บาท
2. ใช้จ่ายในครอบครัว ประมาณวันละ 20 บาท
3. ค่าน้ำ ค่าไฟ
4. ค่าปุ๋ย

รายได้มาจาก

ขายของที่ตลาดนัด จะทำเกษตรแบบนี้ไปตลอด ไม่เลิก และทำให้ได้ดีกว่านี้

อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย

นายคัมภีร์ อุปลัมภ์ ที่อยู่ 62 ม.8 บ้านเมืองเจีย ตำบลปะหลาน อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย
จังหวัดมหาสารคาม วันเดือนปีเกิด 4 กรกฎาคม 2484 หมายเลขโทรศัพท์ 081-7177440
เลขประจำตัวประชาชน 3 4408 00139 57 8 ภรรยา ชื่อนางสำราญ อุปลัมภ์ มีบุตร 2 คน

1. นางสาวสิริลักษณ์ รักภักดี อาชีพ สถานที่ทำงาน ค้าขาย
2. นายชูศักดิ์ อุปลัมภ์ อาชีพ สถานที่ทำงาน กำลังศึกษาปริญญาตรี

ประวัติการทำงาน

เรียนจบชั้น ป.4 ต่อจากนั้น ไปเป็นทหารกองหนุนที่จังหวัดขอนแก่น 2 ปี พ.ศ. 2509
ไปทำงานที่จังหวัดยะลา อยู่ร้านขนมปัง ประมาณ 6 ปี จากนั้นจึงแต่งงานและทำนา เมื่อภรรยา
ถึงแก่กรรม จึงย้ายกลับมาอยู่ที่บ้าน พ.ศ. 2525 แต่งงานใหม่ ได้เริ่มทำนาทำสวน ซึ่งในตอนแรก
เป็นของแม่ยาย แม่ยายไม่ยอมให้ทำพอแม่ยายถึงแก่กรรม โอนที่ดินให้ลูก จึงเริ่มทำโดยการปลูก
ฝรั่งขาย

ตัดสินใจทำเกษตรแบบพอเพียง

พ.ศ. 2535 โคนพ่อค้าหลอกให้ขุดสระน้ำรอบนา โดยบอกว่าขุดเสร็จเป็นปีจึงจะเอาเงิน
แต่พอเสร็จจะเอาเงินทันที นายคัมภีร์ ไม่มีเงินให้จึงมีการสู้คดีกัน และตัดสินใจทำสวน ปลูกฝรั่งเพื่อ
หาเงินมาใช้หนี้ และทำเกษตรต่อมา

การทำเกษตรแบบพอเพียง

ที่ดิน 10 ไร่ เป็นที่นาของ มรดกพ่อแม่ เริ่มทำพื้นที่ดินมีสภาพ ดินร่วนปนทราย ปัจจุบัน
ที่ดินแบ่งเป็นนา 4 ไร่ ขุดสระ 1 บ่อ รวม 1 ไร่ นำในบ่อได้มาจากน้ำฝน

ปลูกพืช ไม้ผลยืนต้น มะม่วง ขนุน มะสัง ผัก พริก ข่า ตะไคร้ ผลไม้ น้อยหน่า กล้วย
เลียง วัว 4 ตัว ปลา อาชีพเสริมคือเป็น อสม. และกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ใช้น้ำชีวภาพ ใช้น้ำเคมี
แต่ไม่มาก เพราะใส่พอให้มันดูงาม การกำจัดศัตรูพืชใช้วิธี สมุนไพร 5 กลุ่ม ใช้สารเคมี
เป็นบางครั้ง เพื่อกระตุ้นผลผลิต

แนวคิด

บำรุงดินไว้ให้อุดมสมบูรณ์ตลอดปี ยังไม่ได้ศึกษาการปลูกต้นไม้ให้ได้ผลผลิตนอกฤดูกาล แต่ถ้าปลูกต้นไม้แล้ว จะพยายามดูแลให้เจริญเติบโตอย่างเต็มที่และให้ผลผลิตอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาการทำเกษตรแบบพอเพียง

1. ในการปลูกฝรั่ง มีปัญหาแมลง เพลี้ยระบาด ถัดยาแล้วก็ไม่หมด ไม่ตาย
2. ที่ดินพังทลาย ซึ่งปัจจุบันยังหาทางแก้ปัญหาไม่ได้ เพราะโดนหนูเขาะ เวลาไปอบรม ธรรมชาติและลูก จะช่วยดูแลการเกษตร

คุณลักษณะ

ความรู้พิเศษด้านการเกษตร ทำปุ๋ยเอง

1. ปุ๋ยชีวภาพ
2. ปุ๋ยคิวเซ (ยูเร)

ส่วนผสม ปุ๋ยคอก (เน้นมูลสัตว์กินหญ้า) 1 ปี๊บ แกลบคิบ 1 ปี๊บ รำละเอียด 1 ปี๊บ น้ำสะอาด 10 ลิตร กากน้ำตาล 2 ช้อนโต๊ะ หัวเชื้อ EM 2 ช้อนโต๊ะผสมในน้ำ 10 ลิตร

วิธีทำ

นำปุ๋ยคอก แกลบคิบ ผสมกัน เอาขันตักน้ำที่ผสมไว้แล้วใส่ทีละนิด คลุกให้เข้ากันไปเรื่อย ๆ เบิกประมาณ 50 % (ทดสอบโดยการกำทดสอบแบบมือออกถ้าปุ๋ยจับกันเป็นก้อนใช้ได้ แต่ถ้ามีน้ำออกตามง่ามมือ เราต้องเพิ่มส่วนผสมอีก จนได้ที่) จากนั้นนำรำ 1 ปี๊บ ลงผสมคลุกให้เข้ากัน ตีแผ่เป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า ใช้กระสอบป่านปิด กลับทางทุกวัน ถ้าปุ๋ยแห้งและเย็น จึงเก็บได้ (ปกติอุณหภูมิในปุ๋ยจะร้อนมาก)

ปุ๋ยสี่ระชอโตก

ใบไม้แห้ง 170 กิโลกรัม	ใบไม้สด 170 กิโลกรัม
แกลบคิบ 170 กิโลกรัม	แกลบเผา 170 กิโลกรัม
ปุ๋ยคอก 170 กิโลกรัม	ดินดี(ขุดเอาหน้าดิน) 170 กิโลกรัม
รำอ่อน 170 กิโลกรัม	

วิธีทำ

เอาน้ำใส่ถัง 200 ลิตร + กากน้ำตาล 1 ลิตร+ น้ำหมัก 1 ลิตร + น้ำหมักนม 1 ลิตร + น้ำหมักเศษอาหาร 1 ลิตร+ น้ำหมักข้าวข้าว 1 ลิตร เมื่อผสมกันแล้ว ตักกรดและผสมสวน

ทั้งหมดทีละนิดไปเรื่อยๆ ให้เปียก 50 % เอร่าอ่อนโรย คลุกให้เข้ากัน จากนั้นตีแผ่นเบนออก เป็น สีเหลือง เอาผ้าขางคลุม ประมาณ 7 วันนำไปใช้ใส่โคนต้นไม้ผลได้

น้ำหมัก น้ำหมัก น้ำ 300 ลิตร + กากน้ำตาล 1 ลิตร + น้ำหมักสมุนไพร 1 ลิตร + น้ำหมักนม 1 ลิตร

น้ำหมักนม ใช้นมที่ทางโรงเรียนนำมาแจกให้เด็ก แล้วเกิดการบูดเน่าเสีย ประมาณ 10 ลิตร + กากน้ำตาล 1 ลิตร หมักไว้ประมาณ 7-10 วัน ทำแล้วใช้รดผักอย่างเดียว ดังนี้ พืชใบอ่อน 2 ช้อนโต๊ะ/น้ำ 10 ลิตร พืชใบแก่ 3 ช้อนโต๊ะ/น้ำ 10 ลิตร รดประมาณ 4 เดือนเก็บผักได้

ทำน้ำยาสระผม

- น้ำข้าวข้าว 3-4 ลิตร	- ใบย่านาง 1 จีค
- ใบหมี่ (ขึ้นตามโคก) 1 จีค	- ขมิ้น (ให้สีเหลือง) 4 จีค
- ดอกอัญชัญ (ให้สีม่วง, น้ำเงิน) 4 จีค	- ว่านหางจระเข้, มะกรูด 5 ผล
- ฟ้ายะลวยโจร 1 จีค	- บอระเพ็ด 1 จีค
- ต้นเขาค่ำ 1 จีค	- ต้นทองพันชั่ง 1 จีค
- ตะไคร้ (ใช้ทั้งต้น)	- น้ำหัวเชื้อ

วิธีทำ นำว่านหางจระเข้ ใบย่านาง ใบหมี่ ใบไม้ทุกอย่างตำผสมกันคั้นเอาน้ำ จากนั้น นำมาต้มให้เดือด แล้วกรอง นำน้ำยาให้ฟอง มาลงกวนใส่

- น้ำยาให้ฟอง N 8,000 ใช้ทำน้ำยาสระผม
- น้ำยาให้ฟอง N 70 ใช้ทำน้ำยาซักผ้า และน้ำยาล้างจาน

ทำน้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้า นำผลไม้รสเปรี้ยว เช่น มะกรูด ส้ม มะนาว มะเฟือง ฯลฯ + น้ำตาลทรายแดง 1 กิโลกรัม หมักในน้ำยาให้ฟอง N 70 หมักนาน 3 เดือน ผสมเกลือไอโอดีน 1 กิโลกรัม จากนั้นผสมน้ำ 4 ลิตร นำไปใช้ได้

ความรู้ที่ได้

1. อบรมจากอโศก จังหวัดร้อยเอ็ด
2. อบรมจากอโศก อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ
3. อบรมจากอโศก อำเภอเมือง จังหวัดโคราช

4. อบรมคิวเซ(ยูเร) อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี โดยสำนักงานเกษตรฯ พาไป อบรมไป-กลับ และมาแนะนำอยู่ที่สวนปัจจุบันมีหนี้สินคือ หนี้ ธกส. ถ้าเพื่อนำมาปรับปรุงพื้นที่ สวน 60,000 บาท ดอกเบี้ยร้อยละ 5 บาท/ปี ส่งปีละ 10,000 บาท

ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

รู้จากที่อบรมต่างจากที่ต่าง ๆ รู้สึกดีใจ ภูมิใจที่ได้ทำตามแนวทางพระราชดำริของในหลวง พี่ช ผัก ปลา มีกินตลอดปี ลูกหลานอยากกินอะไรได้กินทุกอย่าง ไม่กินเห็ด ไม่สูบบุหรี่ ไม่เล่นการพนัน ไม่เล่นหวย สาเหตุที่เลิกเพราะได้ไปอบรมที่อโศก ทั้งสามี-ภรรยา และอโศก คิดตามผลงานตลอด ทั้งตั้งใจที่จะเลิก เพราะเล่นไปก็ไม่ได้อะไร ไม่มีเงินออม เพราะนำมาหมุนเวียนในการทำสวน ทำนา

รายจ่ายแต่ละวัน

1. จ่ายค่าลูกเรียน ประมาณเดือนละ 5,000 บาท
2. ใช้จ่ายในครอบครัว ประมาณวันละ 100 บาท

รายได้มาจาก

1. ขายมะพร้าว ครั้งละ 400-500 บาท
2. ขายของในสวนที่หน้าร้านของลูกสาว ประมาณวันละ 200-300 บาท

ครอบครัว แตกต่างจากชาวบ้านคนอื่น เพราะได้หาทุกวัน มีกินทุกวัน แต่คนอื่นไม่ทำอะไรไม่รู้จะกินอย่างไร อยู่อย่างไร ตนเองและครอบครัวได้กินข้าวที่ปลอดสารเคมี มีพื้นที่เกษตรที่อุดมสมบูรณ์ จะทำเกษตรแบบนี้ ไปจนกว่าจะทำไม่ได้ เพราะตั้งใจอย่างมาก มีโครงการที่จะผลิตพันธุ์ข้าวขาย ประมาณไม่เกิน 1 ปี เพราะข้าวไม่มีสารเคมี

ข้อคิดที่ทำเกษตรแบบพอเพียง

ในการทำอะไรทุกอย่าง เช่นการทำเกษตรถึงจะช้าไปบ้าง แต่ก็ได้ผลดี มีประสิทธิภาพ และจะพาลูกหลานทำแบบนี้ไปตลอด

อำเภอยางสีสุราช

นายเสงี่ยม ชาวเกวียน ที่อยู่ 40 ม.4 บ้านหนองรูแซ่เหนือ ตำบลหนองบัวสันต
อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม วันเดือนปีเกิด 3 เมษายน 2492 หมายเลขโทรศัพท์
087-2242168 เลขประจำตัวประชาชน 5 4408 00008 04 6 ภรรยา ชื่อ นางสี ชาวเกวียน
มีบุตร 2 คน คือ

1. นายเชษมนตรี ชาวเกวียน อาชีพ สถานที่ทำงาน เกษตรกร
2. นางสุปราณี ชาวเกวียน อาชีพ สถานที่ทำงาน เกษตรกร

ประวัติการทำงาน

เป็นเกษตรกร มาตลอดโดยใช้เกษตรเคมี พ.ศ. 2539 สุขภาพไม่ค่อยดี เลยหาทางออก
จึงได้เจอศูนย์เกษตรชีวเวช จึงเริ่มทำปุ๋ยชีวภาพ สุขภาพจึงเริ่มดีขึ้น

ตัดสินใจทำเกษตรแบบพอเพียง

ไม่รู้มาก่อน แต่อยากหนีสารเคมี รู้สึกภูมิใจในสิ่งที่ทำว่าสอดคล้องกับแนวพระราชดำริ
ของในหลวง ได้อบรมเศรษฐกิจพอเพียง จาก อบต. จังหวัดมหาสารคาม เรื่องการทำนาข้าว และ
ปลูกพืชปลอดสารพิษ จึงมาเริ่มทำเกษตรพอเพียง

การทำงานเกษตรแบบพอเพียง

ที่คืน 17 ไร่ เป็นมรดกพ่อแม่ ปัจจุบันที่คืนแบ่งเป็นนา 16 ไร่ ทุ่งสระ 1 บ่อ นำในบ่อ
ได้มาจากธรรมชาติ ไม้ผลยืนต้น มะม่วง ผัก ถั่ว แตงกวา พริก มะละกอ ตามคันทนาผลไม้
มะม่วง ส้มโอ มะละกอ กกล้วย มะขม เลี้ยงสัตว์ ไล่ปลา

อาชีพเสริมคือ ทำเห็ดขอนดำ เห็ดนางฟ้า มา 11 ปี ไม่ใส่สารเคมี

แนวคิด

ขยัน โดยตื่นตั้งแต่ ตี 2 ดูแลเห็ด ตัดเห็ดไปขาย ให้ทันสว่าง ได้วันละ 500-2,000 บาท
3 โมงเช้า และบ่าย 3 โมงเย็นเก็บเห็ดอีก 4-5 โมงเย็น ดูไร่ นา สวน 2-3 ทุ่มจึงจะเข้านอน ปัญหา
การทำงานเกษตรแบบพอเพียง ขาดแคลนน้ำ ฝนไม่ดีข้าวก็ไม่งาม คนที่คอยช่วยดูแลการเกษตร
ถูกๆ ครอบครั้ว

ความรู้ที่ได้มา ไปอบรมปุ๋ยโดย อ. คณิศ ม่วงนิล (ที่สระบุรี) ทำได้ผล เลยได้ไปสอน
ช่วย อยู่ 11 ปี Heck - ได้พี่เขย นายทองพูล ทีแสง อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย ช่วยสอน

ปัจจุบันมีหนี้สินจาก

1. ธกส. กู้มาลงทุนทำเห็ด
2. หนี้กองทุนเงินล้าน กู้มา 20,000 บาท

ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

1. อบรมที่สระบุรี
2. พี่ชาย
3. อบรมที่ศูนย์แล้วเริ่มทำ กินเห็ดตามเทศกาล สุขบุรีคือสุขยาเส้น ไม่เล่น

การพนัน ไม่เล่นหวยเก็บออมเงินโดยวิธีใด ฝากธนาคาร

รายจ่ายแต่ละวันมี

1. จ่ายค่ากับข้าวหลาน 4 คน
2. ค่าซื้อปุ๋ย
3. ค่าใช้จ่ายประจำวัน

รายได้มาจาก ขายเห็ด ขายปุ๋ย

ครอบครัว ชยัน อคทน คิดว่าจะทำการเกษตรแบบนี้ต่อไป และชยัน เห็ดได้กินทุกวัน
ได้เก็บทุกวัน และปลอดสารพิษ

ข้อคิดที่ทำเกษตรแบบพอเพียง

การทำเศรษฐกิจพอเพียง ทำได้อย่างต่อเนื่อง ในวันหยุดลูก-หลาน ได้ทำช่วย มีรายได้

อำเภอวาปีปทุม

นายชาย ประกอบมี บ้านเลขที่ 6 หมู่ 10 บ้านหนองโ้ง ตำบลหวาย อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เกิดวันที่ 1 ตุลาคม 2481 บัตรประจำตัวประชาชน 3440900849275 ภรรยา ชื่อนางสุณี ประกอบมี มีบุตร 6 คน

1. นายสำอาง ประกอบมี	อาชีพเย็บผ้า
2. นายชณี ประกอบมี	อาชีพทำนา
3. นางลำภา ประมูลจันง	อาชีพทำนา
4. นายสมพงษ์ ประกอบมี	อาชีพทำนา-เย็บผ้า

ประวัติ

ตอนแรกทำนาเป็นอาชีพหลักต่อจากนั้นมาจึงเป็นคนที่อนุรักษ์ป่าโคกใหญ่ ในปี พ.ศ. 2540 ต่อมาได้เป็นอนุกรรมการของทางเลือกจากจังหวัดมหาสารคามหลังจากนั้นก็เป็นที่ปรึกษาของเกษตรจังหวัดมหาสารคาม จากงานที่กล่าวมาข้างต้นนี้ไม่ได้รายได้ตอบแทนเลย เป็นผู้เสียสละเพื่อส่วนรวม

สาเหตุที่ตัดสินใจทำการเกษตรแบบพอเพียง

1. เป็นทางออกของเรา เพื่อจะไม่ใช้สารเคมีเพื่อดินไม่เสื่อมสภาพ
2. ลดรายจ่ายครัวเรือน และมีรายได้ในแปลงเกษตร
3. สุขภาพดีขึ้น ไม่ใช้สารเคมี
4. มีอยู่มีกินแบบพอเพียง
5. เป็นต้นแบบของเกษตรกรทั่วไป เพื่อขยายผลให้กับเกษตรกรรายอื่น

การทำเกษตรแบบพอเพียง

มีที่ดินทั้งหมด 11 ไร่ เป็นที่นาของตัวเอง ก่อนที่จะทำการเกษตรแบบพอเพียงนี้มีที่ดินเป็นทุ่งนา ปัจจุบันนี้แบ่งเป็นนา 6 ไร่ ขุดสระ 3 บ่อ น้ำในบ่อได้มาจาก น้ำฝน, น้ำคลอง ไหม่ยืนต้นที่ปลูกไว้ คือ มะม่วง 50 ต้น ขนุน 25 ต้น ต้นกล้วย 30 กอ ฝรั่ง 14 ต้น มะพร้าว 30 ต้น ไข่ 40 กอ มะเขือ, พริก, ผักแป้น, ขิง, ข่า, ตะไคร้ ผลไม้ที่ปลูกคือมะละกอ 4 ต้น เลี้ยงปลา อาชีพเสริมคือทำโรงน้ำปลา ปุ๋ยที่ใช้คือปุ๋ยคอก, ปุ๋ยหมักชีวภาพ ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี การกำจัดศัตรูพืชใช้วิธีการใช้น้ำสะเดา, ข่า, ตะไคร้หอม, บอระเพ็ด ตำรวมกัน ใส่กากน้ำตาล 3 : 1 ไม่ใช้สารเคมี

อธิบายการทำเกษตรแบบพอเพียง

เพื่อทำกินเหลือก็นำไปขายเพราะจะลดค่าใช้จ่ายในการผลิตลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ลดการเป็นหนี้และขยายผลให้คนอื่นที่ให้เราทำเกษตรแบบนี้เพื่อให้สภาพแวดล้อมของเราให้ดีขึ้น เพื่อผักจะได้ปลอดสารพิษ สุขภาพของเราก็ดีขึ้น และเพื่อลดต้นทุนในการผลิต

ปัญหา

การขาดแคลนแรงงานผู้ที่จะสืบทอดเราลูกที่จะสืบทอดมันจะไม่มีต่อทอดเนื่องจาก ลูกทุกคนก็มีครอบครัวใหม่และเขาก็มีงานของใครของมัน ส่วนมากจะดูแลแปลงเกษตรเองและมีภรรยาคอยช่วยดู

วิธีการทำปุ๋ยคอก

ปุ๋ยคอก 1 กระสอบ+น้ำตาล 1 กระสอบ + รำอ่อน 3 กิโลกรัม + น้ำหมักได้จากการเอา ขอดไม้ทุกอย่าง 3 กิโลกรัมอย่างเช่น ขอดมะม่วง ขอดต้นตะมุค เป็นต้น หั่นเป็นชิ้น ๆ เอามาซังใส่ ก้นหมัก 15 วัน หลังจากนั้นนำมากรองเอาน้ำที่หมักไว้ โดย น้ำหมัก 3 ช้อนโต๊ะ ต่อน้ำ 1.25 ลิตร และกากน้ำตาล 1 กิโลกรัม

ความรู้ที่ได้ได้มาจากการศึกษาดูงาน จากกลุ่มอโศกที่ยโสธรและจากเครือข่ายเกษตร ทางเลือกป่าโคกใหญ่ หลังจากนั้นก็มาทดลองทำด้วยตนเองและขยายผลต่อไป ปัจจุบันนี้มีหนี้สิน โครงการเกษตรทางเลือก มีความรู้เรื่องเศรษฐกิจแบบพอเพียงจาก

1. แนวความคิดของตนเองที่ผ่านมาที่เคยทำภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ดูจากโทรทัศน์

ไม่ดูบุหรี่ยี่ ไม่กินเหล้า และไม่เล่นการพนัน เพราะเคยทุกอย่างแต่เลิกแล้วเพราะการทำ เกษตรแบบนี้ต้องเลิกเงินออมส่วนมากจะฝากธนาคารไว้รายจ่ายในแต่ละวัน ส่วนมากจะเป็น ค่าใช้จ่ายในบ้าน เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ สนุ่ แปร่งสีฟัน ยาสีฟัน น้ำปลา และให้หลานไปโรงเรียน

รายได้ ได้มาจาก การขายปลา ขายผลไม้ ขายผัก ขายหน่อไม้ ความคิดในด้านครอบครัว เป็นคนรู้จักการวางแผนการใช้เงิน รู้จักออม มีส่วนที่เก็บบ้าง มีศีลธรรม มีวัฒนธรรม เป็นคน ซื่อสัตย์ สวดมนต์ ตอนเช้า – เย็น เพื่อเสริมบารมี ความคิดในการเกษตรคิดว่า จะทำการเกษตรแบบ นี้ไปเรื่อย ๆ ตลอดชีวิต

ข้อคิดการทำการเกษตรแบบพอเพียง

1. คิดว่าดีทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ได้กินผักปลอดสารพิษทำให้สุขภาพจิตดี มีความสุขในนั้นปลายชีวิต
2. สภาพแวดล้อมดีขึ้น ในหมู่บ้านเราและสังคมของเรา
3. ลดค่าใช้จ่ายลงไปบ้าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อำเภอนาจน

นายคงบัง ขุนพินี ที่อยู่ 38 ม.4 บ้านยางดินเหลือง ตำบลคงยาง อำเภอนาจน จังหวัดมหาสารคาม วัน/เดือน/ปีเกิด 6 กุมภาพันธ์ 2492 เลขประจำตัวประชาชน 3 4410 00264 11 5 ภรรยา ชื่อ นางสมทรง ขุนพินี มีบุตร 1 คน คือนางม้วย ขุนพินี อาชีพทำนา

ประวัติการทำงาน

เรียนจบชั้น ป. 4 ทำงานอยู่กับบ้าน โดยการรับจ้างเลื่อยไม้ รายได้ตกประมาณเดือนละ 2,000 บาท /เดือน ไม่มีหนี้สิน พ.ศ. 2529 เริ่มทำเกษตร เป็นชาวนาเต็มแบบ เพราะทำอย่างอื่นไม่เป็น

การตัดสินใจทำเกษตรแบบพอเพียง

ไปหารับจ้าง ไปดูทุกอย่าง ลองทำทุกอย่าง แต่ไม่มีอะไรดีขึ้น จึงกลับมาตัดสินใจปลูกอะไรในทีนา โดยปรึกษาภรรยาและลูก เริ่มจากการทำสวนหม่อน ปลูกกล้วย น้อยหน่า พริก โดยปลูกแต่มีไว้กินในครอบครัว มีที่ดิน 33 ไร่ เป็นทีนาของตนเอง เริ่มทำพื้นที่ดินมีสภาพเป็นดินทราย ปัจจุบันที่ดินแบ่งเป็นนา 20 ไร่ ทุ่งสระ 1 บ่อ รวม 1 ไร่ นำในบ่อได้มาจาก น้ำฝน

ปลูกพืช ไม้ผลยืนต้น ได้แก่ มะม่วง ต้นคูณ สะเดา ผัก ชะอม เคยปลูกต้นหอม กระเทียมขาย แต่ปัจจุบันไม่ได้ทำเพราะภรรยาป่วย

ผลไม้ มะม่วง ขนุน น้อยหน่า มะพร้าว

สัตว์ที่เลี้ยงไว้ ได้แก่ ไก่ เป็ด ไก่วง หมูป่า ปลา วัว

อาชีพเสริม คือ ทำปุ๋ยชีวภาพ แต่ช่วงนี้ขาดอุปกรณ์ในการทำ

ใช้ปุ๋ย ปุ๋ยชีวภาพ โดยการทำใช้เองไม่เคยใช้ปุ๋ยเคมี และทำเป็นตัวอย่างมานาน 5 ปี โดยการไปดูงานไปอบรม รู้สึกว่า การใช้ปุ๋ยชีวภาพปลอดภัย ไร้กังวล การกำจัดศัตรูพืชใช้วิธีการใช้น้ำหมักชีวภาพสมุนไพร ซึ่งทำเอง โดยการใส่พืช คือ สะเดา ขี้เหล็ก ข่าแก่ ไม่เคยใช้สารเคมี

แนวคิดในการทำการเกษตรแบบพอเพียง

ทำมานาน 5 ปี โดยมีภรรยาช่วย ตอนแรกถูกชาวบ้านนิทา ว่าทำแล้วก็ได้กินหรืออก และตนเองมีความรู้สึก ว่า สิ่งที่มีสารเคมีมันให้โทษ แล้วเราคงจะเอามาใส่สุขภาพเราทำไม จึงทำใจไม่ท้อแท้ เพราะเมื่อเราเริ่มทำแล้วทีนาก็เปลี่ยนแปลง ได้ผลผลิตลดลงเพราะ ไม่ได้ใช้สารเคมี แต่พอปีต่อมาผลผลิตจะเพิ่มขึ้นมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะที่ดินจะดีขึ้น และได้ผลผลิตที่ยาวนาน

ปัญหาการทำเกษตรแบบพอเพียง

แรงงานในการทำไม่เพียงพอ มีแต่ตนเองทำ เพราะภรรยาป่วย แต่ไม่เคยทำตามกำลังตนเอง มีความอดทนในการทำ คนที่ช่วยดูแลแปลงเกษตรคือ ลูกสาวและหลานชาย โดยช่วยในวันเสาร์ - อาทิตย์

คุณลักษณะ

การปลูกต้นไม้เคยนำไปแจก และคนปลูกปลูกไม่ถูกวิธีต้นไม้ตาย นายคงบังจึงแนะนำว่าก่อนจะปลูกให้ขุดหลุมเอาปุ๋ยลงแล้วเทน้ำลง รอให้น้ำลดแล้วค่อยปลูก ต้นไม้จึงจะไม่ตาย และก็ได้จริง

การทำน้ำยาฆ่าแมลง ดันกล้วย จี๋เหล็ก สะเดา ข่าแก่ ใบตะไคร้ กากน้ำตาล EM

วิธีการทำ นำส่วนผสมทั้งหมดมาสับรวมกัน อย่าง 2 กิโลกรัม แล้วคั้น หมักไว้ประมาณ 1 สัปดาห์ เวลานำมาใช้ผสมน้ำ 1 ผา / น้ำ 1 ลิตร รดหรือฉีดเพื่อไล่แมลง

ปุ๋ยชีวภาพ แกลบดำ 200 ปีบ ปุ๋ยคอก 200 ปีบ รำอ่อน 50 กิโลกรัม กากน้ำตาล 10 ลิตร EM 5 ลิตร

วิธีการทำ เอน้ำใส่ 4 โอง นำกากน้ำตาล 2 ลิตร EM 2 ลิตร ใส่ลงในโอง กวนน้ำในโองให้เข้ากัน กวนเสร็จ เอาแกลบเทใส่พื้นปูน 100 ปีบ นำปุ๋ยคอกเททับชั้นที่สอง 100 ปีบ ใสชั้นที่สาม 25 กิโลกรัม นำน้ำที่ผสมในโองรด 2 โอง แล้วเอาแกลบทับชั้นที่สี่ 100 ปีบ ปุ๋ยคอกใส่ชั้นที่ห้า 100 ปีบ รำอ่อนทับชั้นที่หก 25 กิโลกรัม เทน้ำในโองที่เหลืออีก 2 โองให้หมด จากนั้นนำผ้ายางมาคลุม 1 อาทิตย์ เปิดผ้ายางแล้วพรวนกลับผสมกันใช้ได้เลย ความรู้ที่ได้มาจากคนที่สอนคือ

1. นายพูน ทองลา
2. นายสุนทร จำปาสด
3. คุณานที่ อำเภอเขาวง อำเภอกมลาไสย และนำมาสอนชาวบ้าน นักเรียน

หนี้สิน

มีหนี้กองทุนหมุนเวียน กู้เพื่อซื้อวัว ควาย ปรับที่นา ระบบน้ำ

หนี้วัว/ควาย 45,000 บาท ดอกเบี้ยร้อยละ 3 บาท / ปี

ทำระบบน้ำ 6,000 บาท ดอกเบี้ยร้อยละ 4 บาท / ปี

ปรับที่นา 10,000 บาท ดอกเบี้ยร้อยละ 4 บาท / ปี

ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

ไม่รู้มาก่อน ทำตามแบบที่ไปดูงาน แล้วกลับมาทำ ทำไปทำมาดีขึ้นเรื่อยๆ รู้สึกว่าเรามีอยู่ มีกินแล้ว ได้ระดมโครงการทฤษฎีใหม่ จึงปล่อยปลาและปลูกต้นไม้ และได้อ่านเอกสาร เกี่ยวกับ เกษตรทฤษฎีใหม่ จึงนำมาปรับปรุงใช้ กินเหล้าเป็นบางครั้ง โดยกินตามงาน ประชุม ไม่สูบบุหรี่ และไม่เล่นหวยหรือเล่นการพนัน การเก็บออมเงิน ยังไม่มีเงินออม เพราะนำเงินที่ได้ มาหมุนเวียน ใช้จ่ายในครอบครัว

รายจ่ายแต่ละวัน

1. จ่ายค่าหลานไปโรงเรียนวันละ 15 บาท
2. ใช้จ่ายในครอบครัว ประมาณเดือนละ 500 บาท

รายได้ ขายไก่ ขายผักที่อยู่ในสวน ตกประมาณวันละ 50 – 100 บาท/วัน ถ้าออกขาย นอกพื้นที่ 200 บาท/วัน

ด้านครอบครัว แตกต่างจากชาวบ้านคนอื่น การอยู่การกิน ไม่ได้รอคอยการกิน อะไรที่มี อยู่ในสวนก็เอามาทำกินทั้ง ผัก ปลา ขัน อยู่แบบพอเพียง และลูกหลานจะช่วยกันอยู่ในสวนจะทำเกษตรแบบนี้ ไปตลอดชีวิต ถ้าเดินทำไม่ได้ก็จะหลานทำ

ข้อคิดที่ทำเกษตรแบบพอเพียง

ได้ฟังในหลวง ทรงตรัสแล้วคิดใจ คิดได้ จะต้องทำตามให้ได้ตามในหลวง ให้พอมีพอกินในครอบครัว รู้สึกพอใจในสิ่งที่ทำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

อำเภอนาเชือก

นายถวิล จำปาแก้ว บ้านเลขที่ 20 หมู่ 14 ตำบลปอพาน อำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม เกิดวันที่ 18 พฤศจิกายน 2492 เบอร์โทรศัพท์ 087-1039693,09-5755807 บัตรประชาชนเลขที่ 3-4407-00167-02-2ภรรยาชื่อนางละมัย จำปาแก้ว มีบุตรด้วยกัน 3 คน

1. นางวิลาลักษณ์ จำปาแก้ว อาชีพค้าขาย
2. นายประวิณ จำปาแก้ว อาชีพพนักงานอิเล็กทรอนิกส์
3. นายสุทิน จำปาแก้ว อาชีพพนักงานบริษัทที่ จังหวัดระยอง

ประวัติ

ตอนแรกเริ่มประกอบอาชีพค้าขาย ร้านอาหาร อาหารตามสั่งอยู่ตามหมู่บ้าน บ้านปอพาน แต่รายได้ไม่พอใช้จึงหันมาทำการเกษตรแบบพอเพียง เพื่อความอยู่รอดเพื่อไม่ให้ซื้อกิน

สาเหตุที่ตัดสินใจทำการเกษตรแบบพอเพียง

เพราะต้องการปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงปลา ไม้ผลเพื่อไม่ต้องซื้อเขากิน และจะทำให้รับประทานเข้าไปแล้วจะทำให้เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพเนื่องจากปลอดสารพิษ

การทำการเกษตรแบบพอเพียง

มีที่ดินทั้งหมด 18 ไร่ เป็นที่นาของตัวเอง แต่ก่อนทำนาพื้นที่นาเป็นทุ่งนาว่างเปล่า ปัจจุบันนี้มีที่ดิน 12 ไร่ ขุดสระ 1 บ่อ น้ำในบ่อได้มาจากบ่อที่ขุดขึ้นเอง,น้ำฝน ไม้ยืนต้นที่ปลูกคือ ฝรั่ง 42 ต้น มะขามเทศ 50 ต้น มะม่วง 20 ต้น น้อยหน่า 60 ต้น มะพร้าว 20 ต้น ผักที่ปลูก คือ มะเขือ พริก ขิง ข่า ตะไคร้ ผักชีป่า สัตว์ที่เลี้ยงมี ไก่ 100 ตัว วัว 3 ตัว หมู 2 ตัว ปลา 1 บ่อ อาชีพเสริมคือ ขายข้างกล้อง ปลูกที่ใช้คือ ปลูกดอก ปลูกชีวภาพ การกำจัดศัตรูพืชใช้วิธีน้ำย่อยจากการเผาถ่านจากใบสะเดา ใบคูณ ใบชีเหล็ก ใบยูคาลิปตัส เอาเผากับไม้ก็จะได้อีไอน้ำออกมาฆ่าแมลง

อธิบายการทำการเกษตรแบบพอเพียง

การทำเกษตรเพื่อไม่ต้องซื้อเขากินอย่างเช่น พวกปลา ไก่ ผลไม้ ฝรั่ง น้อยหน่า ขนุน มะม่วง นอกจากเหลือกินเราก็แบ่งให้ชาวบ้านกินบ้างและบางอย่างที่มันมีมากเกินไปเราก็ขายเพื่อเอารายได้ส่วนนั้นมาใช้สิ่งที่จำเป็นในครอบครัว หรือเราก็เอาผลิตที่ได้จากการเกษตรเอาไปแลก ปลูกดอกเอามาบำรุงสวนของเรา

ปัญหา

1. เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำ น้ำไม่พอใช้ในเวลาที่เลี้ยงปลาในบ่อ น้ำจะตื้นก็จะเกิดปัญหาปลาตาย
2. เกิดปัญหาไฟฟ้าไม่พอใช้ในการทำการเกษตรอย่างเช่นเปิดไฟไล่แมลง เนื่องจากสวนอยู่ไกลจากเสาไฟฟ้า
3. ญาติพี่น้องอยู่ข้างบ้านเขาพูดให้ว่าเป็นผีบ้าเพราะเอาดินมาถมขนาดตนเองจะเอาข้าวที่ไหนดิน จะเอาเงินที่ไหนดินที่จะมาถมสระเป็นนาเหมือนเดิม
4. คนที่ช่วยดูแลการเกษตรส่วนมากจะเป็นตัวเองกับภรรยา และมีลูกสาวช่วยเหลือบ้างในเวลาว่าง

ความรู้ด้านการเกษตร

1. ทำปุ๋ยเอง ปุ๋ยคอกเอามาจากคอกตัวเองบ้าง และเอามาจากของเพื่อนบ้านบ้าง โดยวิธีการเอางูที่มีอยู่ในสวนไปแลกเอาคือเอาปลา เอาผลไม้ เช่น ฝรั่ง มะขามเทศ เอาไปแลกปุ๋ยคอก
2. ทำยาฆ่าแมลงเอง เช่น ใบยาสูบ ใบตะไคร้หอม ใบสะเดา ใบสบู่ดำ ใบยูคาลิปตัส นำใบต่าง ๆ นี้แช่น้ำในโอ่งขนาดเล็กไว้ในที่อากาศเย็น ทิ้งไว้ประมาณ 1 สัปดาห์
3. วิธีที่ 2 ใบขี้เหล็ก ใบยูคาลิปตัส นำไปเผารวมกันกับพื้นแล้วนำภาชนะมารองเอาไอน้ำแล้วนำไปฆ่าแมลง

ความรู้ที่ได้มา ส่วนมากคิดขึ้นมาเอง คือ คิดว่าอย่างเช่นยาสูบแมลงเข้าหูเอายาสูบแช่น้ำแล้วเอาน้ำยาสูบใส่ในหู แมลงก็ออกมาหรือตาย จึงคิดขึ้นได้ว่าถ้าเอามาทำเป็นยาฆ่าแมลงมันคงจะตายจึงเอายาฆ่าแมลง ก็คือได้ว่าเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านเริ่มทำตั้งแต่ พ.ศ. 2543

หนี้สิน คิดหนี้ ธกส. ประมาณ 100,000 บาท โคนหลอกเดินเรื่องไปเมืองนอกก็เลยคิดหนีมาก ตอนแรกโดนดันไปโดยที่เสียค่าพาร์ทสเปอร์ด ต่อมาจ่ายค่าก่อนที่จะขึ้นเครื่อง 15,000 บาท เป็นคนหมู่บ้านเดียวกันพาไป โคนหลอกตั้ง 3-4 ครั้ง เป็นเงิน เกือบ 100,000 บาท มีความรู้ด้านการเกษตรแบบพอเพียงจากทีวี

การดำรงชีวิต ไม่ดื่มเหล้า ไม่เล่นการพนัน แต่สูบบุหรี่ดูดยาเส้นเป็นประจำ ไม่เล่นหวย เพราะไม่ชอบเห็นคนอื่นเล่นไม่มีใครได้ดี การเก็บออม เก็บโดยวิธีการเลี้ยงหมู เลี้ยงวัว เวลาจะใช้ก็ขายเป็นเงินก้อนได้

ค่าใช้จ่าย ให้หลานไปโรงเรียน ค่าน้ำมันรถไถ ผลขูรส น้ำปลา น้ำตาล ของใช้ในบ้านต่าง ๆ ยกเว้นอาหาร

รายได้ การขายไก่ การขายปลา การขายผลไม้ ฝรั่ง มะขามเทศ น้อยหน้า
ด้านครอบครัว เป็นคนรู้จักการวางแผนการใช้จ่ายเงิน ประหยัด และอดออมมีส่วนที่เก็บไว้
บ้างเกี่ยวกับเรื่องเงิน

ความคิดทางด้านการทำเกษตรแบบนี้ จะทำไปเรื่อย ๆ ตลอดชีวิต

ข้อคิด

1. ทำให้เศรษฐกิจภายในครอบครัวดีขึ้น
2. ทำให้ไม่ต้องซื้ออาหารกิน
3. ช่วยไม่ให้ไปทำงานจากที่อื่นหรือต่างถิ่นอยู่กับสวนกับท้องนาของเรา

วิธีการทำปุ๋ย ใช้แกลบ + รำ + ชีวูว์ นำมาผสมกัน แล้วแต่ความต้องการ หรือจะใช้ ชีวูว์
1 ปีบ + รำ 1 ปีบ ก็ได้

การทำน้ำหมัก ใช้เศษผลไม้สับละเอียด + น้ำตาล 1 กิโลกรัม

เพิ่มเติม

1. อ.คนกวรรณ ทับไมตรี มาช่วยดูแลพื้นที่บ้างแต่ไม่ค่อยบ่อยมากนัก
2. ไม่อยากใช้ปุ๋ยเคมีเพราะราคาแพง กลัวใช้แล้วผลผลิตไม่ดี ข้าวแตกต่างกันมาก
ในการใช้ปุ๋ยคอกเปรียบเทียบกับปุ๋ยเคมี
3. แต่ก่อนใช้ปุ๋ยเคมี ได้ข้าว 700 ถัง แต่ปัจจุบันนี้หันมาใช้ปุ๋ยคอก มีข้าวเยอะกว่า
และมีน้ำหนักดีกว่าด้วย
4. นารอบข้างใช้วิธีการข่าปู
5. แต่ก่อนใช้ปุ๋ยเคมีพอเลิกใช้แล้วดินแข็งมากหน้าดินแข็งนาน 2-3 ปี แต่ไม่เคยท้อ
วิธีการทำใช้กล้วยหรือเอาเศษผลไม้ต่าง ๆ ทับหน้าดินไว้ อดทนที่จะใช้ปุ๋ยชีวภาพ ฟางเอามาคลุม
เกรดหน้าดินออก ทำทุกอย่างเพื่อที่จะทำให้หน้าดินดีขึ้น ท้อแต่ไม่ถอย
6. ทั้งสองตาชายมีชื่อเสียงในปี พ.ศ. 2542 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนมาตุ โดย
มีการทำเกษตรนี้และฝึกเต็มทีนา
7. ทักฉินเคยส่งเอกสารมาให้โดยที่เกษตรอำเภอไม่รู้เรื่อง
8. ความคิดในการทำการค้าเพื่อพระราชดำริ
9. เริ่มต้นทำเกษตรแบบพอเพียงตั้งแต่ปี 2541
10. ลูกสาวคนโตมาช่วยทำการเกษตรบ้าง และลูกชายอีก 2 คน สร้างบ้านให้อยู่
11. คอนแรกปลูกฝรั่งขายได้ตลอดปี แต่ตอนนี้ไม่ค่อยมีเพราะมันแล้งเลยทำอะไร

ไม่ค่อยได้

12. โรงเรียนพานักเรียนโรงเรียนปอพาน โรงเรียนหนองโพ มาดูการเกษตรเพื่อ
เผยแพร่ความรู้

13. เรือนจำมหาสารคามมาเรียกไปสอนให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร 1 ชั่วโมง
พูดเรื่องเกี่ยวกับการเกษตรพูดเกี่ยวกับเรื่องปลูกผักและเรื่องต่าง ๆ อีกมากมาย

14. ตำลึงที่สุคือน้ำต้องการปลูกอะไรก็ปลูกไปต้องการอยากให้ที่นามารวมกัน
แล้วปลูกผัก ผลไม้ พร้อมกัน

การทำน้ำส้มควันไม้

1. ใช้ส่วนผสมและวัสดุที่มีอยู่ในพื้นที่ ถ้าไม่มีก็ลงทุนซื้อวัสดุ 300-400 บาท
2. ไม้คิบใช้เวลาในการทำ 10-11 ชั่วโมง
3. ไม้ธรรมชาติใช้เวลา 6-7 ชั่วโมง
4. ถ้าปวดฟันใช้แกงกุนแทนไม้คิบหรือธรรมชาติ
5. ผลิตใช้วัน/วันแต่ตอนนี้ไม่ค่อยได้ทำเพราะยุ่งกับการทำนา
6. คนที่สอนทำน้ำหยดคือพี่ชาย

อำเภอแกดำ

นายเคน สีบุญเรือง ที่อยู่ 50 ม.5 ตำบลวังแสง อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม
เลขประจำตัวประชาชน 3 4402 0045 637 ภรรยาชื่อ นางบุญมี สีบุญเรือง มีบุตร 6 คน คือ

1. นางทองสุข ทองพูล อาชีพ แม่บ้าน
2. นางสมัย สุราทิพย์ อาชีพ กลุ่มแม่บ้าน(ข้าวแตน)
3. นางวิไลย สงค์นวล อาชีพ ทำนา
4. นางสุคใจ สีบุญเรือง อาชีพ กลุ่มแม่บ้าน(ข้าวแตน)
5. นายมีชัย สีบุญเรือง อาชีพ ทำงานบริษัท
6. นายกิตติพันธ์ สีบุญเรือง อาชีพ หมอลำ,นักร้อง

ประวัติการทำงาน

เรียนจบชั้น ป.4 ที่โรงเรียนวัด จากนั้นไปรับจ้างที่กรุงเทพฯ เงินเดือน ครั้งแรกเดือนละ 200-300 บาท ปี พ.ศ. 2528 ไปทำงานที่ประเทศซาอุดีอาระเบีย เงินเดือนประมาณ 17,000-18,000 บาท/เดือน ประมาณปี พ.ศ. 2531 เริ่มกลับมาทำการเกษตร โดยการปลูกมะม่วง ไร่ ไร่ โกลนา ลูกส่งเงินมาให้เดือนละ 500-1,000 บาท

ตัดสินใจทำเกษตรแบบพอเพียง

อยู่ที่นมา 9 ปี ได้โครงการ คปร. เลย์ตั้งใจที่จะทำให้ได้ตามในหลวง ที่ให้ทำทุกอย่างทำไปเรื่อยๆ ให้มีพออยู่พอกิน ปลูกข้าวโดยการเพาะต้นกล้าเอง ซึ่งมีน้องชายที่คิดกันทำตามด้วยได้ผลดีเหมือนกัน

การทำเกษตรแบบพอเพียง

มีที่ดิน 59 ไร่ เป็นที่นาของตนเอง เริ่มทำพื้นที่ดินมีสภาพเป็นดินทราย ปัจจุบันที่ดินแบ่งเป็นนา 31 ไร่ ทุกระยะ 2 บ่อ รวม 1 ไร่ น้ำในบ่อได้มาจากน้ำฝน ปลูกพืชอะไรบ้าง ไม้ผล ยืนต้นได้แก่ ไม้คู้ มะม่วง ขนุน ไม้พืชนา ผักช่วงนี้ไม่ได้ปลูก ปลูกไว้พอกินในครอบครัว ผลไม้ ได้แก่ มะม่วง ขนุน น้อยหน้า พุทรา มะพร้าว มะไฟ สัตว์ที่เลี้ยงไว้ ได้แก่ ไก่ 30 ตัว วัว 6 ตัว อาชีพเสริมคือเข้าร่วมกองทุนออมทรัพย์หมู่บ้าน ปุ๋ยที่ใช้คือ ปุ๋ยชีวภาพ โดยขอซื้อจากโครงการนำร่องมูลค่า 250 บาท มีปุ๋ยทำใช้เองด้วย และทำให้หมู่บ้านด้วย แต่ก่อนเคยใช้ปุ๋ยเคมี

แต่เดี๋ยวนี้ลดลงถึงไม่ใช่ การกำจัดศัตรูพืชใช้วิธี ใช้น้ำหมักชีวภาพ ทำเองโดยการใช้พืชคือ สะเดา ไม่ใช่สารเคมีเพราะมีสารพิษเยอะเวลาทำอาหารกิน

แนวคิดในการทำการเกษตรแบบพอเพียง

จะต้องมั่นใจในตัวเอง เราต้องทำเอง กินเอง ถ้าเอาสารพิษมาใส่พืชผัก ก็เหมือนนำ สารพิษมาใส่ตนเอง และต้องขยัน ต้องสามารถนำสิ่งที่เราทำ เราปลูกมาใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวัน คือการอยู่การกิน

ปัญหา

สภาพดินเป็นดินทราย ปลูกพืชไม่ค่อยได้ผลเท่าไร ถ้าไปอบรมลูกจะดูแลช่วย แทบจะทุกคน และส่งเสริมและภูมิใจในสิ่งพอทำ

คุณลักษณะ

การปลูกต้นไม้ เช่น มะม่วง พุทรา น้อยหน่า ในหน้าแล้งจะปลูกไม่ค่อยได้ จะลองปลูก และหาสาเหตุ หาทางแก้ปัญหา จนปลูกสำเร็จ โดยการปลูกขุดหลุมแล้วเอาฟางกลบ ยังไม่ใส่ปุ๋ย พอถึงหน้าฝนจึงให้หาปุ๋ยใส่ ไปอบรมที่คิ้วเซ เรื่องการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ปัจจุบันมีหนี้สินจาก โครงการนำร่อง เลี้ยงวัว กู้เงินมาประมาณ 45,000 เป็น โครงการมันฮิ้น ส่งเป็นปี เป็นเวลา 7 ปี ดอกเบี้ยร้อยละ 3 บาท / ปี ไม่เคยมีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาก่อนเพราะทำมานาน แล้วและรู้สึกภูมิใจที่ได้ทำตามโครงการของในหลวง ไม่กินเหล้า ไม่สูบบุหรี่ และเล่นหวยเป็น บางครั้ง เหตุผลเพราะตนเองเห็นว่าไม่ดี คิดได้เอง ลด ละ เลิก เพราะเห็นคนอื่นกินมองดูแล้ว น่าสมเพช มีทั้งแมลงวัน บินตอมปาก ยังไม่มีเงินออม เพราะนำเงินที่ได้ มาหมุนเวียนใช้จ่าย ในครอบครัว

รายจ่ายแต่ละวัน ไม่ค่อยได้ใช้จ่ายอะไร เงินส่วนของนายเคน จะนำไปซื้อพันธุ์ไม้ อุปกรณ์เกี่ยวกับการเกษตร

รายได้มาจาก ลูกส่งมาให้บ้าง เดือนละ 500 – 1,000 บาท และการขายผลไม้ในสวน โดยมีรถมารับซื้อเองที่สวน รายได้ตกครั้งละประมาณ 3,000 – 4,000 บาท และแจกจ่ายเพื่อนบ้าน ไว้กิน โดยพุทธาจะขายดี ที่สุด เพราะไม่ได้ใช้สารเคมี

ครอบครัว แตกต่างจากชาวบ้านคนอื่น เพราะชาวบ้านจะจับกลุ่มคุยกัน ไม่ทำอะไร ทั้งวัน แต่นายเคนและครอบครัว จะใช้ชีวิตอยู่กับไร่นา ทำไร่ทำสวนไปเรื่อยๆ หนี้อยก็หยุดพัก แต่จะทำตลอดจะไม่ไปนั่งจับกลุ่มคุยกัน เพราะคิดว่า คงจะไม่มีผู้มีกิน ลูกหลานอยากกินอะไรก็มี

อยู่ในสวน ทั้งผลไม้ พืช ผัก ต่าง ๆ และจะพยายามรักษาดันไม้ทุกต้นให้อยู่ในสภาพดี ไม่ปล่อยให้
ปละละเลย จะทำการเกษตรแบบนี้ต่อไปเรื่อย ๆ เพราะมีความสุข ความภูมิใจ จิตใจที่ลูกหลานได้มี
อยู่มีกิน

ข้อคิดที่ทำเกษตรแบบพอเพียง อยากสอนผู้อื่นให้มีอยู่มีกิน โดยที่ไม่ต้องปลูก
ดันพืช ผักเยอะ แต่ให้ปลูกทุกอย่าง ที่สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน และใช้ในครอบครัวได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิ่งอำเภอภูตรัง

นายจันทร์ นาชัยคุณย์ บ้านหนองแหน หมู่ 7 ตำบลนาโพธิ์ กิ่งอำเภอภูตรัง หมายเลขโทรศัพท์ 086-2372683 มีที่นาทั้งหมด 9 ไร่ 1 งาน ภรรยาชื่อนางอำนวย นาชัยคุณ เกิดวันที่ 30 ธันวาคม 2502 มีลูก 2 คน คือ

1. สุกัญญา นาชัยคุณย์ ทำงานแล้ว ทำงานที่ C – masle
2. อวยชัย นาชัยคุณย์ เรียนคอมพิวเตอร์

ประวัติ

น้ำส้มควันไม้ ทำน้ำหอม ยาสีฟัน และสบู่ ส่วนการอบรมเคยอบรมอยู่ที่ อำเภอบรบือ 3 วัน ขอดูเขาทำ แต่ไม่เคยทำ

1. ขายที่และมาซื้อที่
2. เกษตรอำเภอส่งไป ธกส. มาอบรม
3. อบรม 2 ครั้ง ธกส./สปก. จังหวัดอุบลราชธานี
4. ในไร่ไม่มีสารเคมี ทุกอย่างเป็นปุ๋ยชีวภาพ
5. ซื้อมีปุ๋ยคอกถุงละ 10 บาท
6. ทำสวนไร้ สารสะเดา ทำน้ำหมักหอยเชอรี่
7. เรียนจบ กศน. ม.3 ส่วนภรรยา จบ ป.4

หนี้สิน มีหนี้ที่ลงทุนไปในตอนแรกก่อนที่จะเริ่มทำการเกษตร

อาชีพเสริม ขายของในสวน รับจ้างสร้างบ้าน พอรับจ้างเสร็จก็มาทำสวน ส่วนที่นาได้จ้างไถนา (จ้างคนอื่น)

การดำรงชีวิต ค้มสุรา สูบบุหรี่(ยาเส้น) ห่อละ 1 วัน ไม่เล่นหวย ทำกิจการมากกว่าเล่นหวย คนในหมู่บ้านส่วนมากมักจะเล่นการพนัน

พืชที่ปลูกไว้ สมุนไพรฆ่าแมลง ใบยาสูบ ขายของในหมู่บ้าน ขายฝรั่ง น้อยหน้ามะม่วงเจอกับภรรยาคนที่ที่ก่อสร้าง เพราะทำงานก่อสร้างแล้วได้เจอกัน ลูกชายและลูกสาวทั้งสองคนช่วยกันลูกชายไม่คือไม่เที่ยว ลูกสาวก็ช่วยทำมาหากินไม่คือ พ่อแม่พามาทำงานตลอด จะช่วยพ่อแม่ตลอดทุกวัน และมีคติประจำตัวคือ “เกษตรพึ่งพา กันนากินได้” เคยทำงานก่อสร้าง แต่ตอนนี้ทำการเกษตรที่เหลือจากการกินก็นำไปขายใช้หนี้ที่กู้มาบ้าง ปลูกแตงกว่า ขายได้เงิน

ความคิด ถ้าปลูกหลายอย่าง ไม่ต้องไปพึ่งคนอื่นกินแต่ในนาของตัวเอง

ภูมิใจ คือใจที่ถูกบอกว่ามีพ่อแบบนี้ลูกสาวได้เงินให้แม่ตลอด ประสบการณ์จากพ่อแม่

สอน

เงินเก็บ เก็บจากการหมักนุ้ย 3 เดือน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิ่งอำเภอชื่นชม

นายจันทร์ เลพล อยู่บ้านเลขที่ 53 หมู่ 8 บ้านเหล่าดอกไม้ ตำบลเหล่าดอกไม้ กิ่งอำเภอ
ชื่นชม เกิดวันที่ 6 เมษายน 2478 บัตรประจำตัวประชาชนเลขที่ 3-4405-00270-989 ภรรยาชื่อ
นางหุ่ง เลพล มีบุตรทั้งหมด 7 คน คือ

1. นายสุวัฒน์ เลพล อาชีพ เจ้าหน้าที่ สถานที่ทำงานศูนย์อุทกภัย
2. นางลำปิ่น เลพล อาชีพทำนา
3. นายหนูกัน เลพล อาชีพทำนา
4. นายบุญทัน เลพล อาชีพทำนา
5. นางสมบุรณ์ เลพล อาชีพทำนา
6. นางพิกุล สืบบุก อาชีพพนักงานบริษัท สถานที่ทำงานบริษัทนมตราทะเล
7. นายลำพูน เลพล อาชีพพนักงาน สถานที่ทำงาน บริษัท ซีพี เซเว่นอีเลฟเว่น

กรุงเทพฯ

ประวัติการทำงาน

ตอนแรกทำนาเป็นธรรมดา ข้าวไม่ได้ซื้อกิน ซื้อแต่พวกอาหาร พืช ผัก สวนครัว ปลาได้
ซื้อกิน จึงหันมาทำการเกษตรแบบพอเพียงเพื่อไม่ได้ซื้อกิน เริ่มใช้ปุ๋ยคอกตั้งแต่ปี 41 ได้เข้า
ฝึกอบรม พัฒนา เข้าอบรมแล้วแต่เหตุการณ์ปีนี้เข้าอบรมแล้ว 2 ครั้ง ตอนนี้ได้แบ่งที่นาให้ลูก ๆ
แล้วเป็นของใครของมันแต่ยังไม่ได้โอนเป็นชื่อใครชื่อมันเลย ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีมาตั้งแต่เริ่มมีการเกษตร
แบบพอเพียง

การตัดสินใจทำการเกษตรแบบพอเพียง

คิดว่ามันจะดี ปลอดภัยในชีวิต เพราะคิดว่าเราจะปลูกผักสวนครัว ปลอดภัยสารพิษและ
ปลาจะเลี้ยงตามธรรมชาติและอยากลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนไม่ต้องซื้ออาหารเป็นบางประเภท

การทำการเกษตรแบบพอเพียง

มีที่ดินทั้งหมด 13 ไร่ เป็นที่นาของตนเอง ก่อนเริ่มทำการเกษตรแบบพอเพียงพื้นที่เป็น
ทุ่งนา ปัจจุบันที่ดินแบ่งเป็นนา 38 ไร่ ขุดสระ 1 บ่อ ในที่นานั้นปลูกผักขึ้นต้น เช่น ต้นมะม่วง
30 ต้น ต้นมะขาม 20 ต้น น้อยหน่า 10 ต้น ผักที่ปลูก พริก มะเขือ มะละกอ ตะไคร้ สั้ว
ที่เลี้ยง ไก่ 30 ตัว วัว 7 ตัว และปลา อาชีพเสริม คือทำนา ปุ๋ยที่ใช้ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักชีวภาพ

วางรอบพื้นปีละ 1-2 กระสอบ ใช้แล้วทำให้หน้าดินดี เคยใช้ปุ๋ยเคมีบ้าง วิธีการกำจัดศัตรูพืชคือใช้น้ำสะอาดกับกาวดักแมลงที่มารบกวนมะม่วง

แนวคิดในการทำการเกษตรแบบพอเพียง

การทำการเกษตรแบบพอเพียงเพราะอยากลดค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนบ้าง และอยากกินอาหารปลอดสารพิษจากที่ตนเองทำและไม่ทิ้งให้พื้นที่ว่างเปล่า

ปัญหา

1. ขาดแคลนน้ำ อย่างเช่นไม่มีน้ำรดผักที่ปลูกไว้ให้เพียงพอทำให้ผักตายผลผลิตไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ผักสวนครัวขาดน้ำ
2. ขาดแคลนทุนทรัพย์ในการลงทุน
3. คนที่ช่วยดูแลแปลงเกษตรส่วนมากจะดูแลกันเองสามี-ภรรยา และมีลูกสาวที่ชื่อนางคำปิ่น เลพล ดูแลที่นา นางสมบุญ เลพล ทำกับข้าวดูแลบ้านและพ่อแม่

วิธีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ

ส่วนผสม

1. ฟาง 1 ตัน
2. ยา พ.ค 2 = 1 ซอง
3. สารเร่ง 1 ซอง เพื่อให้ฟางเปื่อยเร็ว
4. น้ำรดอาทิตย์ละ 1 ครั้ง
5. ปุ๋ยคอก 50 กิโลกรัม

วิธีทำ

1. เอาฟางวางไว้กับพื้น 1 ตัน
2. เอายา พ.ค.2 โรยลงไปหน้ากองฟางที่กองไว้
3. สารเร่ง 1 ซอง โรยลงไปเหมือนกันเพื่อให้ฟางย่อยสลายเร็วขึ้น
4. น้ำรดอาทิตย์ละ 1 ครั้ง
5. นำปุ๋ยคอกไปทับไว้ 50 กิโลกรัม
6. ทิ้งไว้ประมาณ 1-2 เดือน นำฟางมาทับไว้เหมือนเดิมเป็นชั้นต่อไป แล้วทำเหมือนเดิมไปเรื่อย ๆ สะสมให้ได้มาก ๆ เพื่อเอาไปเป็นปุ๋ยในนาและพืชผักสวนครัว

ความรู้ได้มาจาก

1. ไปอบรมอยู่ที่เขาใหญ่ ชกส. พาไป
2. เกษตรจังหวัดขอนแก่น
3. ไปอบรมที่ชะอำไปตั้งแต่ปี 45

หนี้สิน มีหนี้ ชกส. คู่เงินมาซื้อวัว 100,000 บาท เหลือในตอนนี้ 75,000 บาท จำนำข้าวเปลือก 6 คันไปซื้อที่ 5 ไร่

ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ รู้จากการไปอบรมที่เขาใหญ่ ชะอำ และเกษตรจังหวัด เกษตรจังหวัดเป็นคนพาไป

การดำรงชีวิต

1. ไม่กินเหล้า สูบบุหรี่บ้าง (ยาเส้น) สูบหลังจากที่กินข้าวเสร็จ ไม่เล่นหวย ไม่เล่นการพนัน

2. เงินออมเก็บไว้ที่ธนาคาร

รายจ่ายแต่ละวัน

1. ให้ลูกหลาน ไปโรงเรียน
2. ซื้อผงชูรส น้ำปลา ผงซักฟอก สบู่ ยาสีฟัน ของใช้ในบ้านต่าง ๆ ยกเว้นอาหารจะไม่ค่อยได้ซื้อ

รายได้ส่วนใหญ่ได้มาจาก

1. ขายผัก พริก มะเขือ หลังจากเหลือกินค่อยฝากขายตามร้านขายของ
2. ขายข้าว
3. ขายปลานิล ปลาตะเพียน
4. ลูกส่งมาเดือนละ 5,000 บาท

ด้านครอบครัว รู้จักการวางแผนการใช้จ่ายเงิน รู้จักประหยัดคอกคอกม มีส่วนที่เก็บบ้าง คิดว่าจะทำการเกษตรแบบนี้ไปเรื่อย ๆ จนทำไม่ได้ อยากให้ลูกสานต่อความต้องการของพ่อ

ข้อคิดในการทำการเกษตรแบบพอเพียง

1. คิดว่าทำแล้วดี ไม่ได้ลงทุนมากเพราะปุ๋ยเราก็ทำเอง
2. ปลูกพืช ผัก ผลไม้ กินเองไม่ต้องสิ้นเปลืองไม่ต้องใช้เงินซื้อเขากิน
3. คำป็นจะเป็นคนดูแลแปลงเกษตรแทนพ่อต่อไป
4. หัวหน้ากนกวรรณพาไปดูงานที่อำเภอชะอำ
5. เกษตรตำบลซื้อเกษตรสมควร

6. เกษตรรังศรีเป็นผู้คัดเลือกไปเกษตรตำบล และได้มีการเยี่ยมชมเวียนไปมาหาสู่กัน
เรื่อย ๆ
7. ซื่ออาหารกินบ้างถ้าหาปลาหรือไม่มีอาหารกิน
8. มีที่ให้หลานเช่าทำอู่ซ่อมรถ 13 ไร่ คิดค่าเช่าปีละ 4,000 บาท หลานเช่าที่ทำ
ร้านของตัวเองนานถึง 10 ปีแล้วในปีนี่เริ่มทำสัญญา 5 ปี ในแต่ละปีสัญญาจะไม่เท่ากันแล้วแต่ผู้เช่า
จะเช่ากี่ปี
9. ลูกของนางคำปิ่น เรียนอยู่เทคนิคสารคาม ปวส. ปี 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข
การลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
รายอำเภอ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเกษตรกร อำเภอเมือง

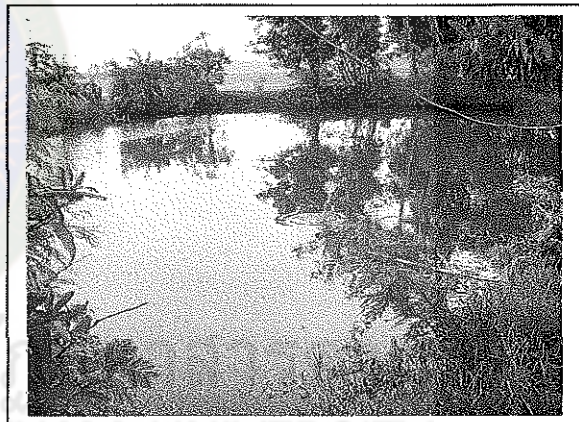
นางสอน แผงเมืองคุก

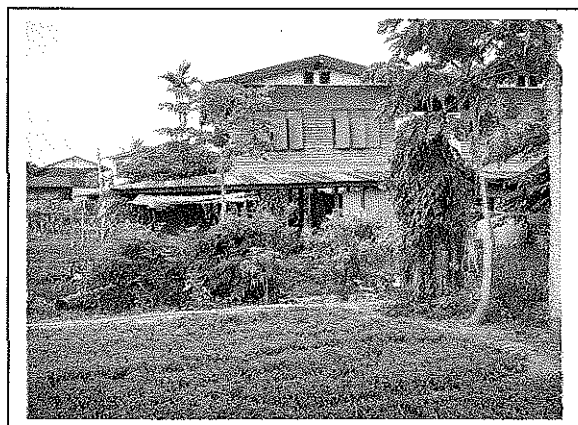
พศ.นิรุต ถึงนาค ผู้วิจัยสำรวจแปลงเกษตร

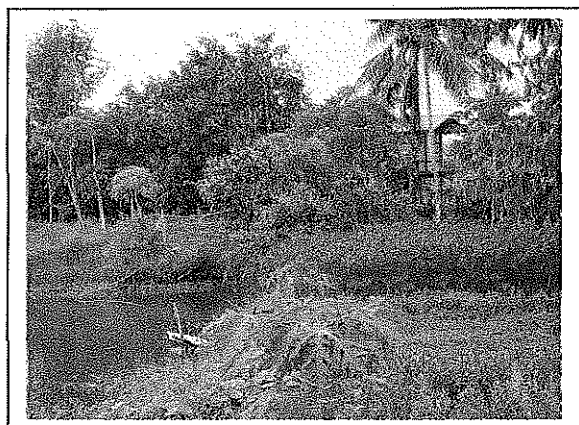
แปลงนา

บ่อน้ำ

ที่อยู่อาศัยในแปลงเกษตร

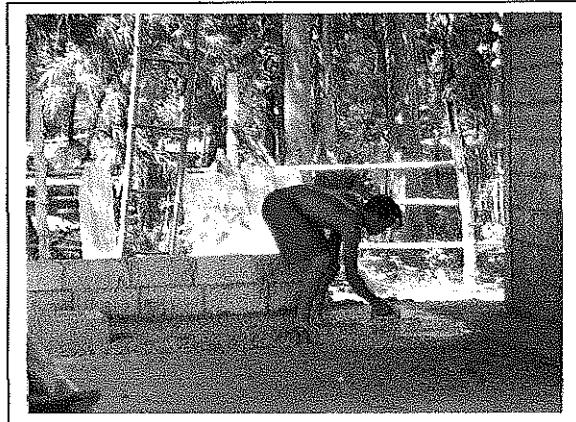

ความสมบูรณ์ของแปลงนา

การลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเกษตรกร อำเภอกันทรวิชัย

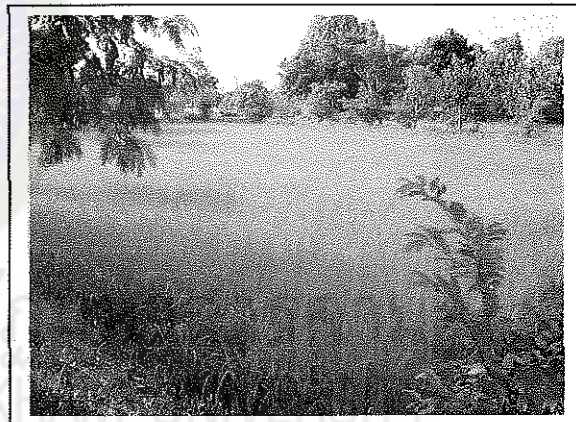
ผู้วิจัยถ่ายภาพร่วมกับครอบครัวเกษตรกร

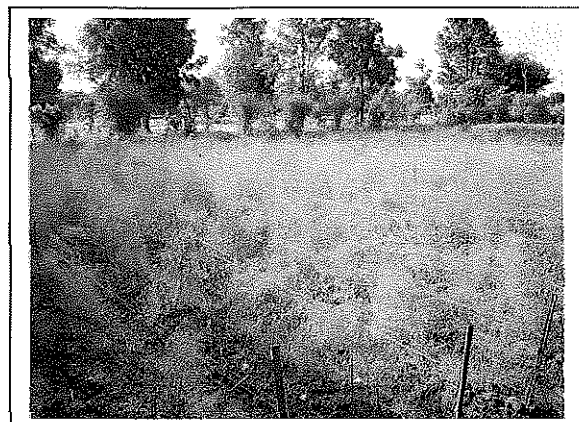
คุณสมบัติเด่นความขยัน (สร้างบ้านด้วยตนเอง)

บ่อน้ำ

แปลงนา

ต้นไม้/พืช

เตาเผาถ่าน

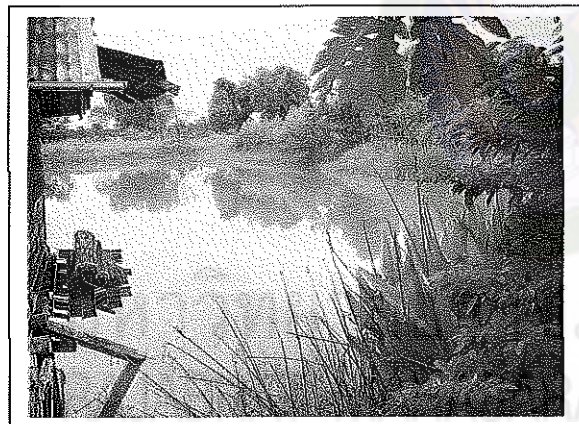
การลงพื้นที่สำรวจเกษตรกร อำเภอเชียงยืน

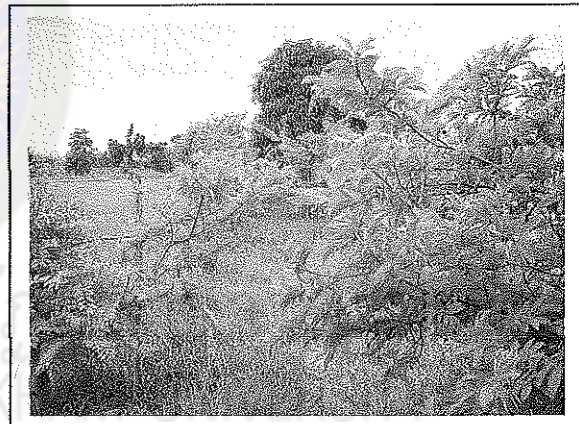
ครอบครัวนายสมหวัง บัวพันธ์ และผู้ช่วยวิจัย

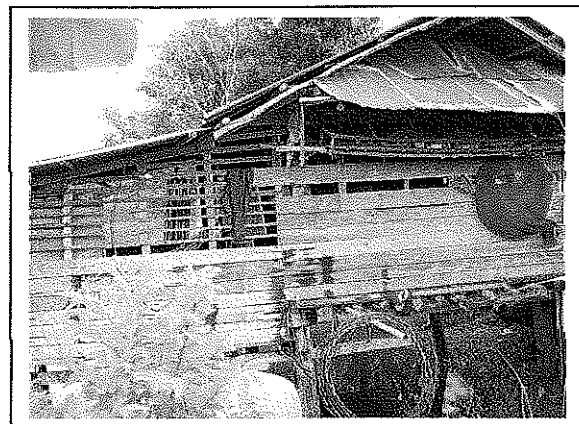
ความสมบูรณ์ของแปลงนาที่ปลอดสารพิษ

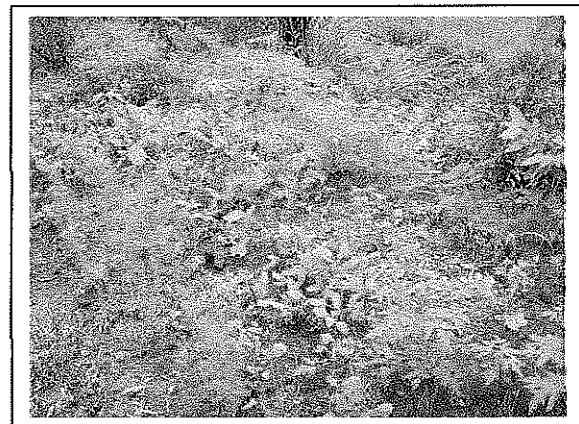
สระน้ำในแปลงนา

บริเวณคันนา จะปลูกไม้ผลไว้รับประทาน

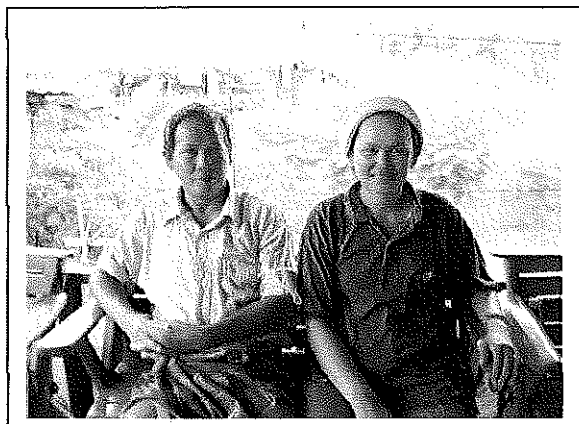

ที่อยู่อาศัยในแปลงนา

ผักสวนครัวใช้มูลไก่เป็นปุ๋ย

การลงพื้นที่สำรวจเกษตรกร อำเภอโกสุมพิสัย

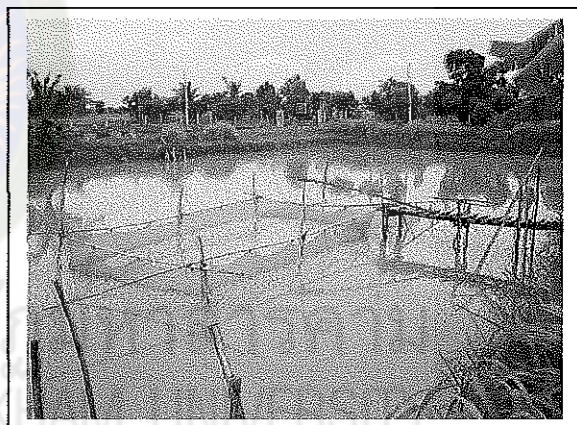
นายทวีชัย วรฤทธิ์ และภรรยา

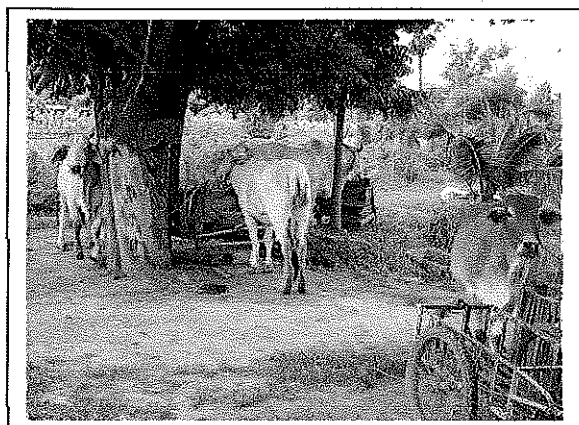
ความสมบูรณ์ของแปลงนาปลอดสารพิษ

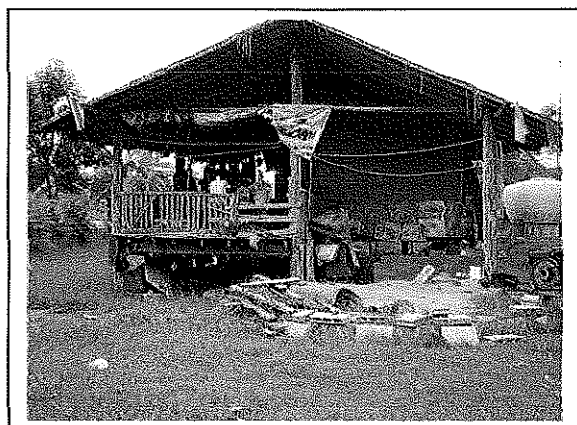
จุดสระ ทำคลองน้ำในแปลงนา

บ่อน้ำ และเลี้ยงปลา

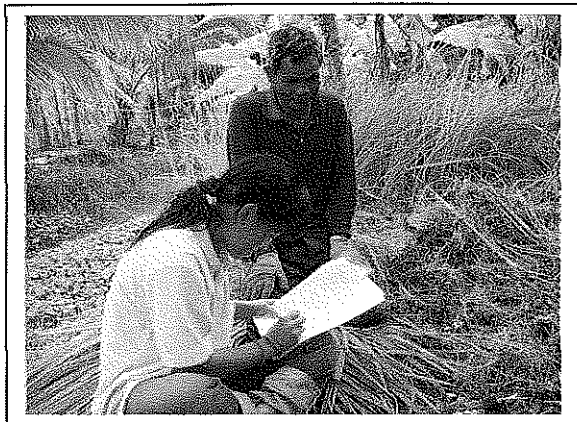

เลี้ยงสัตว์

ที่อยู่อาศัยในแปลงนา

การลงพื้นที่สำรวจเกษตรกร อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย

นายคัมภีร์ อุปถัมภ์ และผู้ช่วยวิจัย

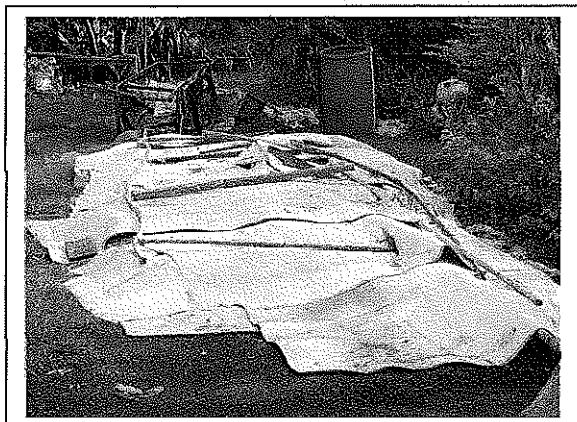
ทำคลองน้ำรอบแปลงนา

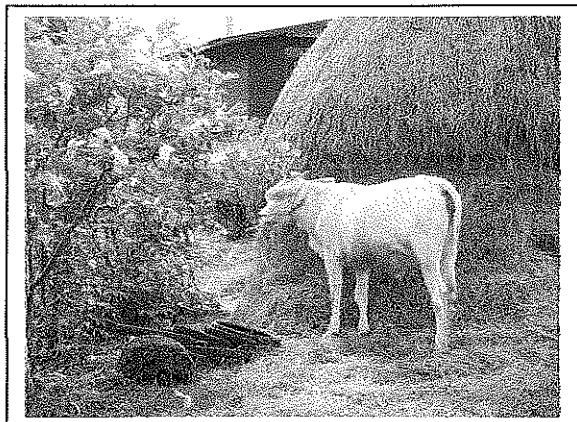
แปลงนา

เปรียบเทียบนาเคมี(ข้าว) และนาปลอดเคมี (ข้าว)

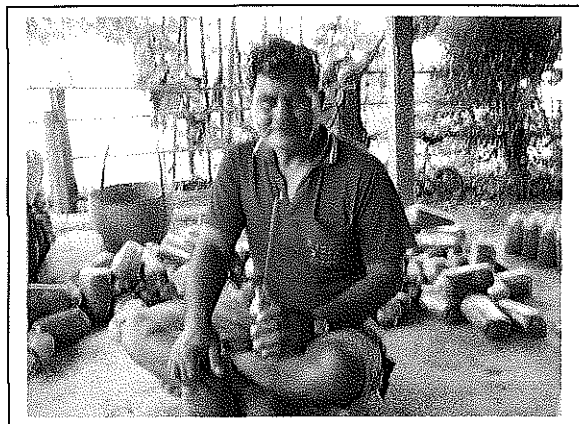

ปุ๋ยพืชสดที่ผลิตเอง

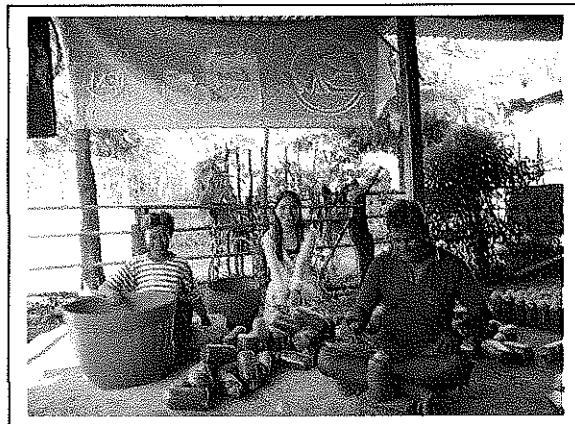

สัตว์ที่เลี้ยงในแปลงนา และที่อยู่อาศัย

การลงพื้นที่สำรวจเกษตรกร อำเภอปางศิขรินทร์

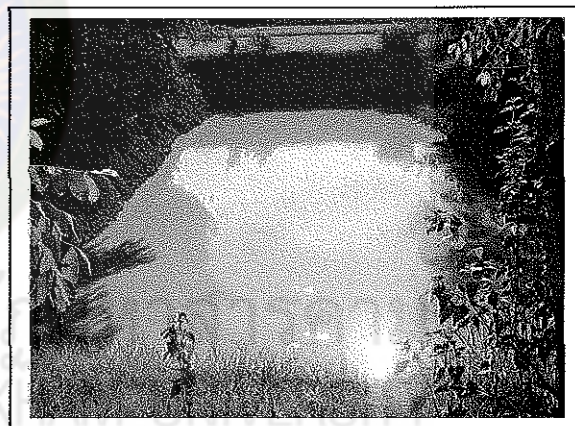
นายเสียม ชาวเวียง

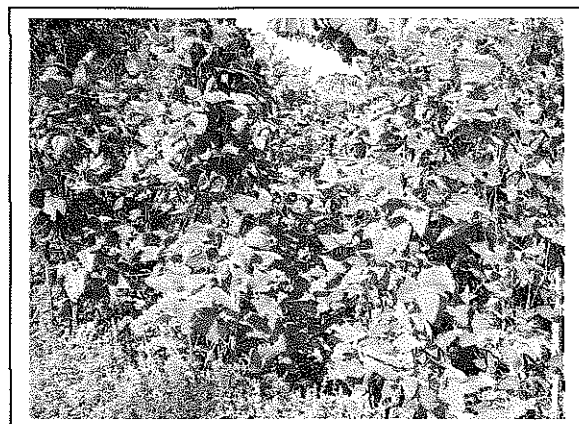
ผู้วิจัยถ่ายภาพร่วมกับเกษตรกร

ลูกชายและลูกสะใภ้ ช่วยกันเพาะเห็ด

บ่อน้ำ

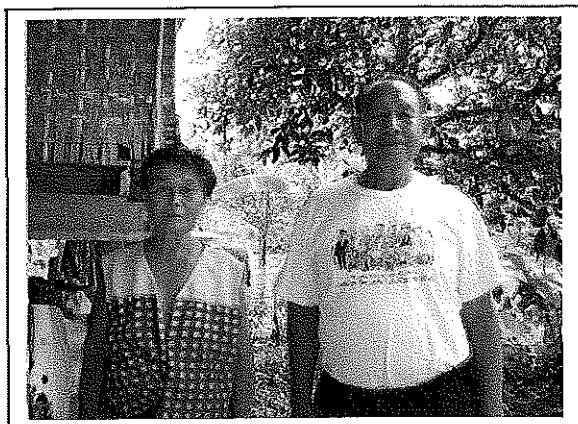

ต้น ไม้/พืช

ปุ๋ยที่ผลิตเอง

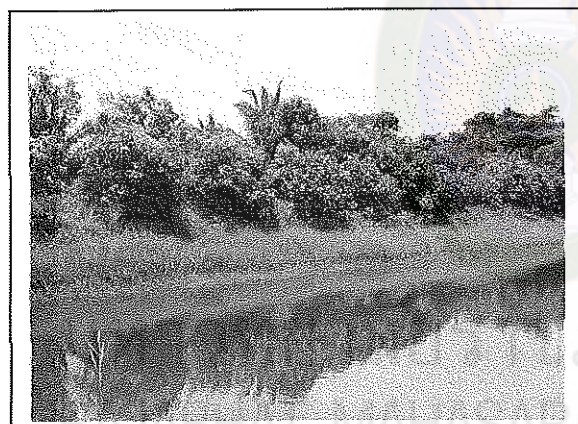
การลงพื้นที่สำรวจเกษตรกร อำเภอวาปีปทุม

นายชาย ประกอบมี และภรรยา

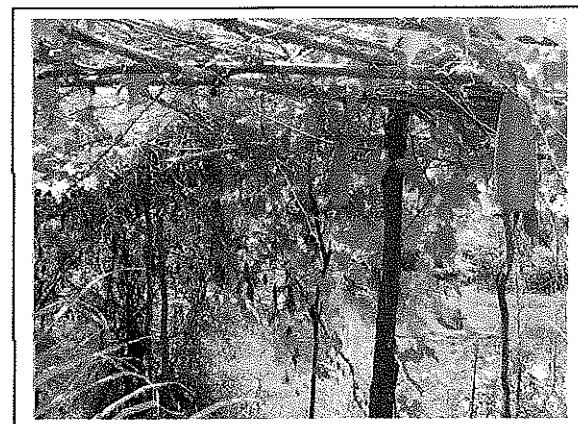
กลุ่มเกษตรกรปลอดสารพิษซึ่งนายชายมีส่วนร่วม

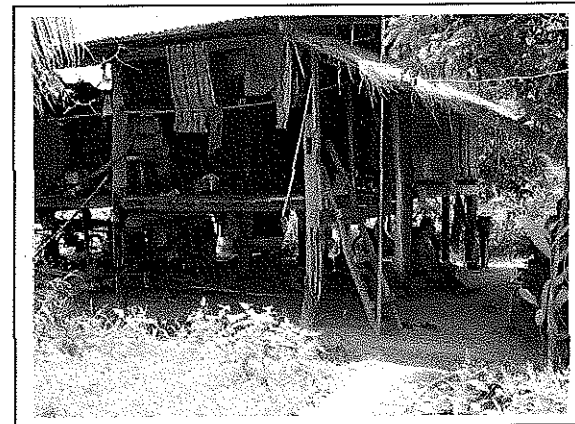
ความสมบูรณ์ของบ่อน้ำในแปลงนา

แปลงนา

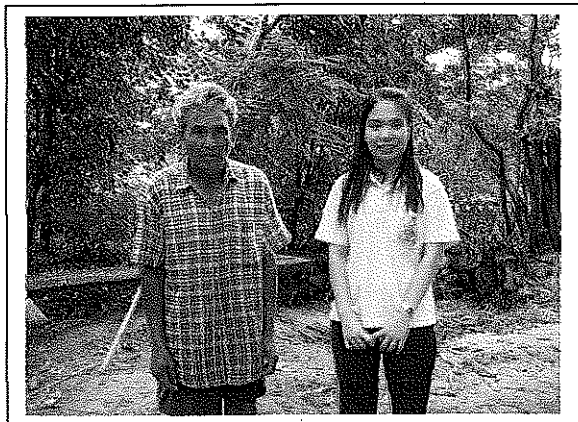

ต้นไม้/พืช ผักสวนครัว

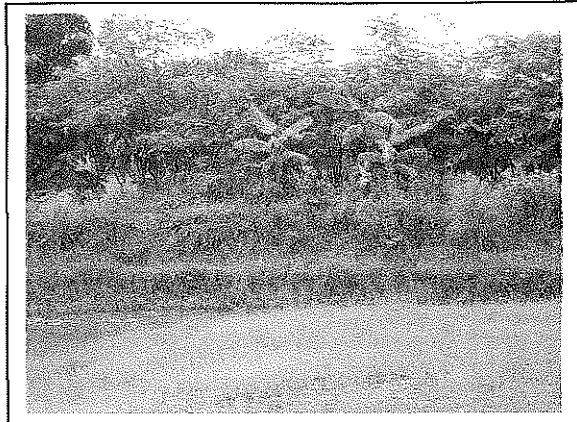

ที่อยู่อาศัยในแปลงนา

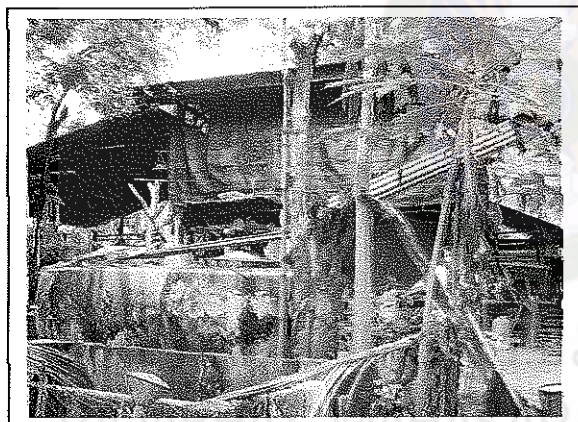
การลงพื้นที่สำรวจเกษตรกร อำเภอนาดูน

นายคงบึง ขุนพินี และนักวิจัย

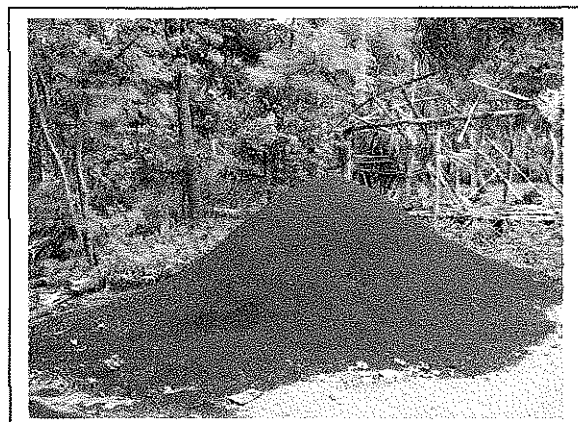
ความสมบูรณ์ของแปลงนา และการปลูกพืช

ที่อยู่อาศัยในแปลงนา

บ่อน้ำใน โครงการทฤษฎีใหม่

ลานทำปุ๋ย

หมูป่าที่เลี้ยงไว้ขาย

การลงพื้นที่สำรวจเกษตรกร อำเภอนาเชือก

นายฉวีต จำปาแก้ว และครอบครัว

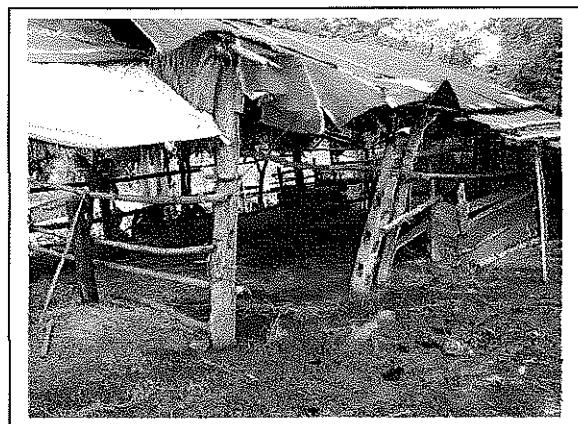
แปลงนา

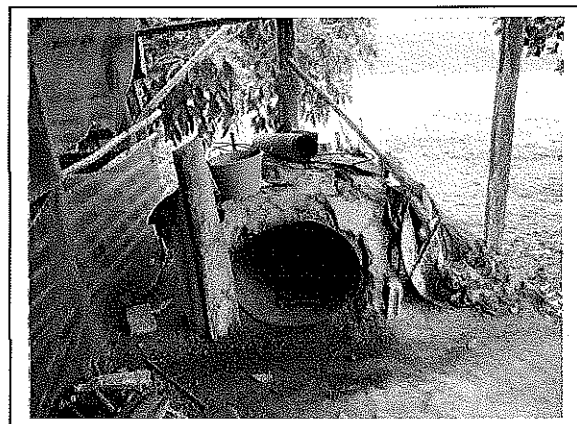
บ่อน้ำ

ไม้ผลบริเวณแปลงนา

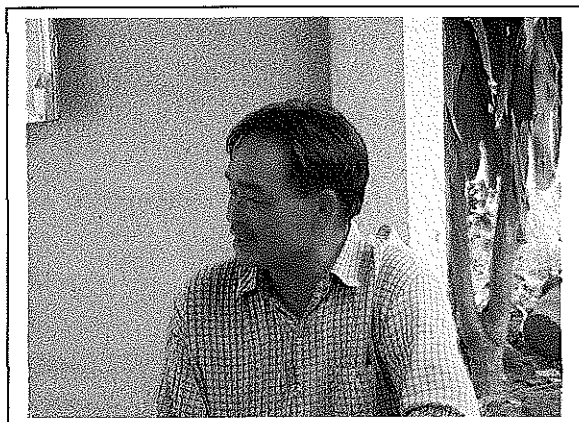

คอกสัตว์ นำมูลมาทำปุ๋ย

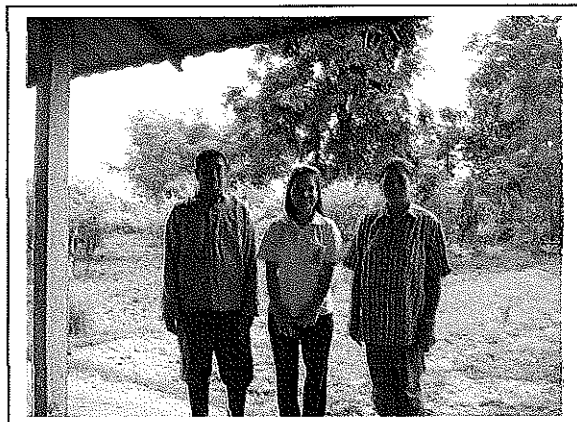

เตาเผาถ่าน และทำน้ำส้มควันไม้

การลงพื้นที่สำรวจเกษตรกร อำเภอแกลง

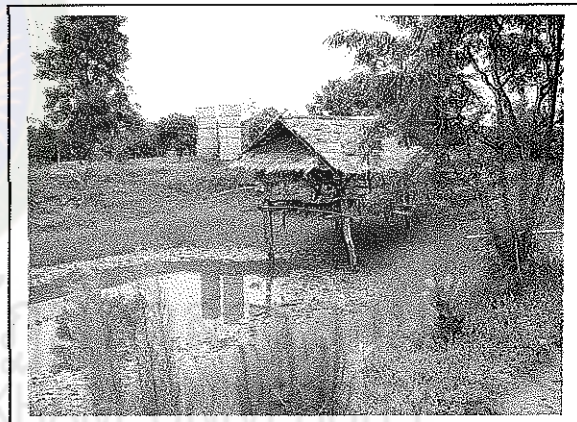
นายเคน สิบบุญเรือง

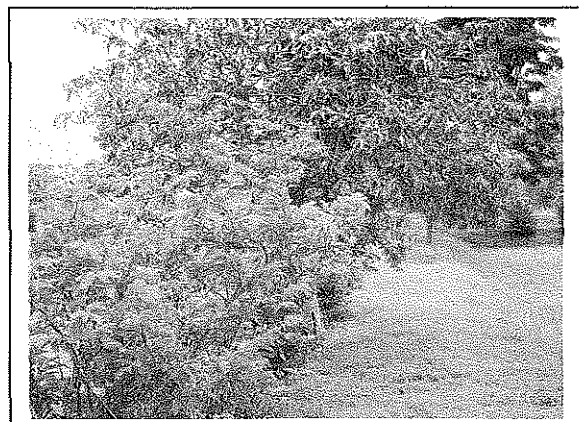
ผู้วิจัยถ่ายภาพร่วมกับเกษตรกร

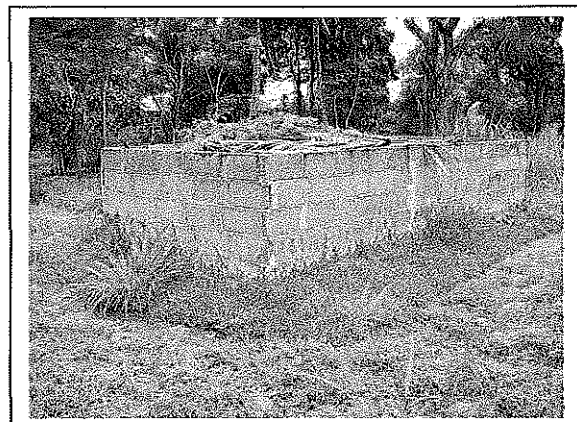
แปลงนา

บ่อน้ำ

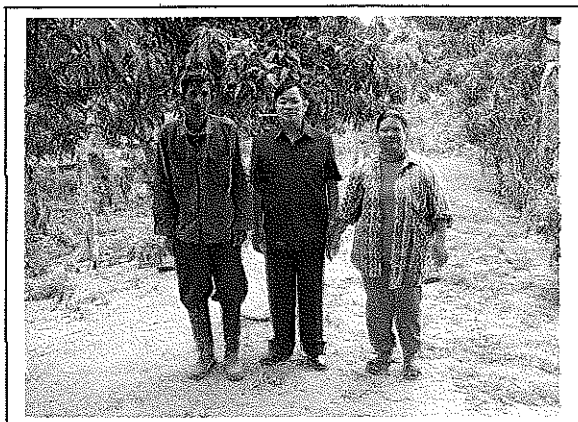

ต้นไม้/พืช

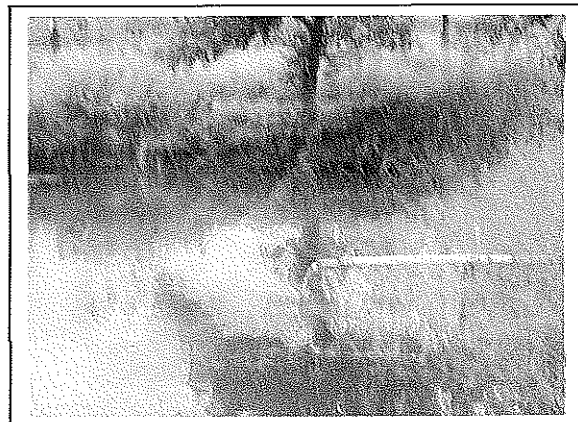

อาชีพเสริม บ่อเลี้ยงกบ

การลงพื้นที่สำรวจเกษตรกร กิ่งอำเภอภูดง

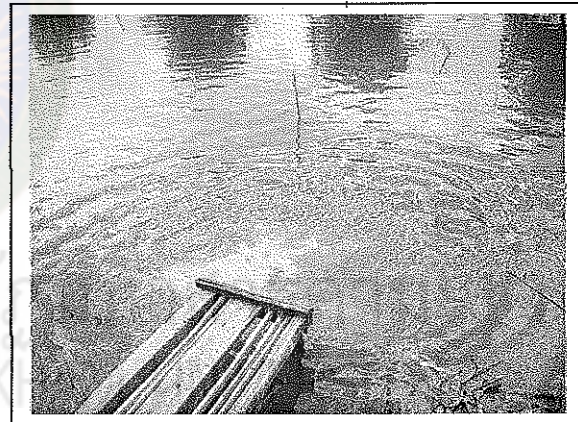
ผศ.นิรุฒ ถึงนาคนาด ถ่ายภาพร่วมกับครอบครัวนายจันทร์

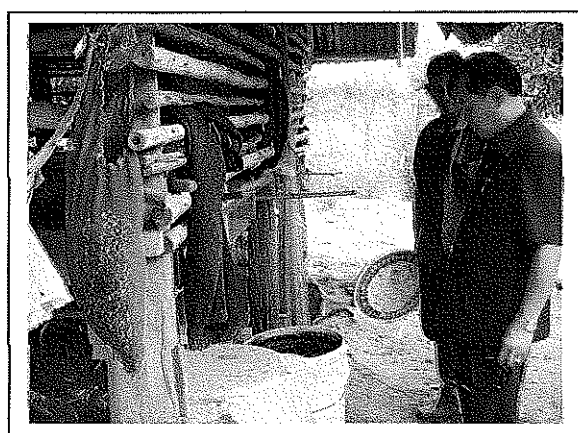
บ่อน้ำที่มีน้ำจากใต้ดิน ไหลออกจากท่อตลอดปี

ความอุดมสมบูรณ์ของคลองและแปลงนา

บ่อน้ำ และเลี้ยงปลา

เกษตรกรอธิบายการทำปุ๋ยจากน้ำส้มควันไม้

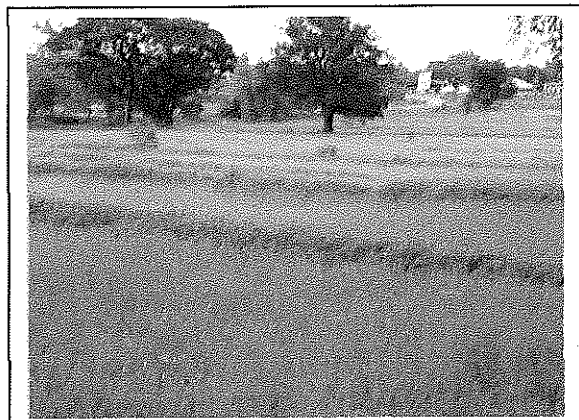

เกษตรกรอธิบายการทำน้ำส้มควันไม้ให้ผู้อื่น

การลงพื้นที่สำรวจเกษตรกร กิ่งอำเภอชนคม

นายจันทร์ เทพล และครอบครัว

แปลงนา

ภูมิปัญญาการทำปุ๋ยและใช้ฟางคลุมดิน

บ่อน้ำ

การใช้ปุ๋ยธรรมชาติในการปลูกพืช

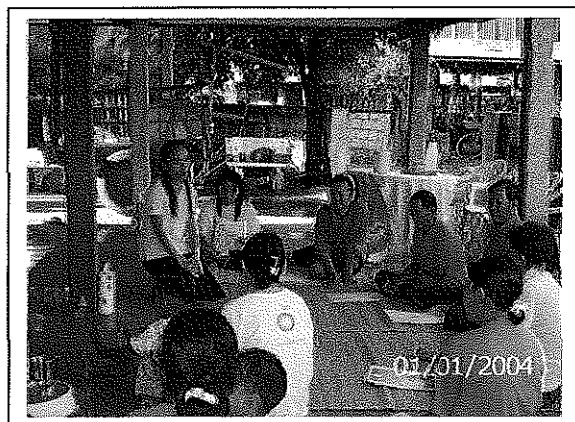

เลี้ยงไก่ไว้ทานในครัวเรือน

การลงพื้นที่ประชุมภาคีในชุมชน อำเภอโกสุมพิสัย

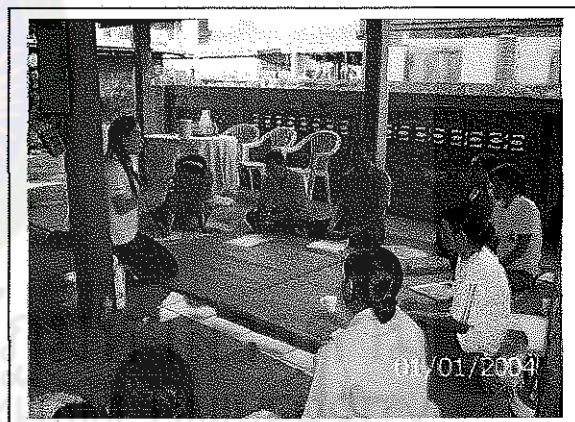
ปราชญ์ชาวบ้านชุมชนให้เกียรติเป็นประธาน

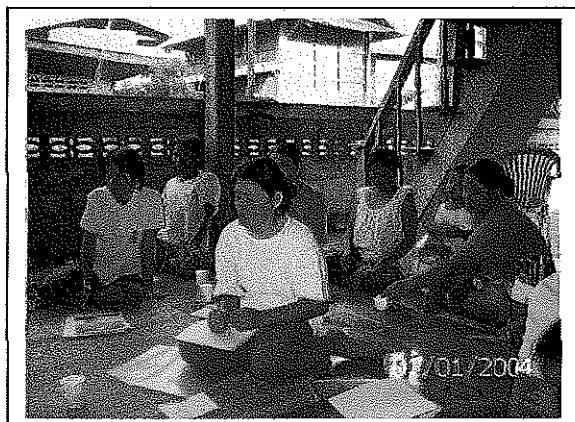
ร่วมกันอภิปรายหา ศึกษาข้อมูล

เกษตรกรเล่าปัญหาการทำกรเกษตร

นักวิจัยเสนอแนะวิธีแก้ปัญหา

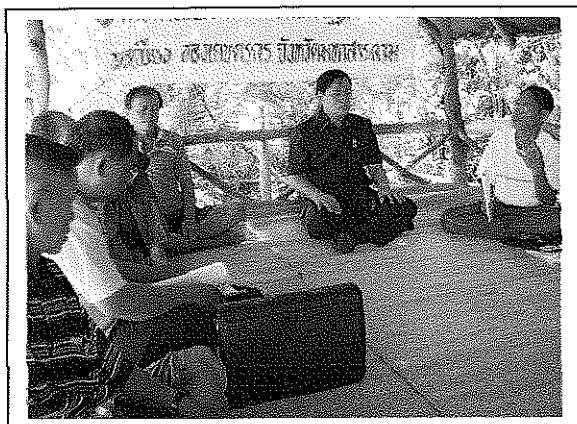

เกษตรกรซักถามแนวทางแก้ไข

ผู้วิจัยและเกษตรกรร่วมกันสรุป

การลงพื้นที่ประชุมภาคีในชุมชน ระหว่างนักวิชาการ ผู้นำชุมชน อำเภอกันทรวิชัย

หัวหน้าโครงการวิจัย ร่วมกับผู้นำ และนักวิชาการ

ร่วมอภิปรายปัญหาการทำการเกษตรพอเพียง

นักวิชาการแสดงความเห็นการแก้ปัญหา

นักวิจัยอธิบายแนวทางแก้ไขปัญหา

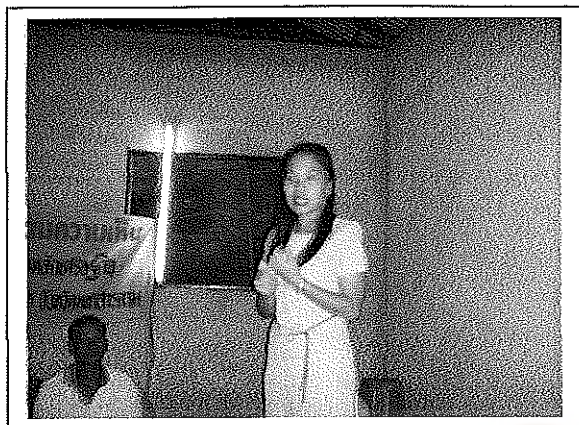

นักวิจัยและเกษตรกรร่วมกันสรุป

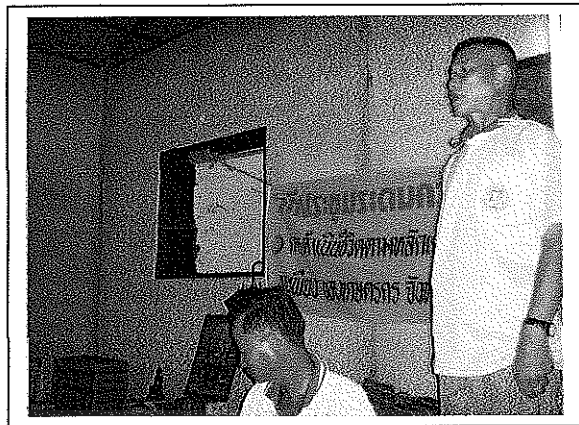

บรรยากาศการระดมความเห็น

การลงพื้นที่ประชุมภาคีในชุมชน ระหว่างเกษตรกร อำเภอกันทรวิชัย

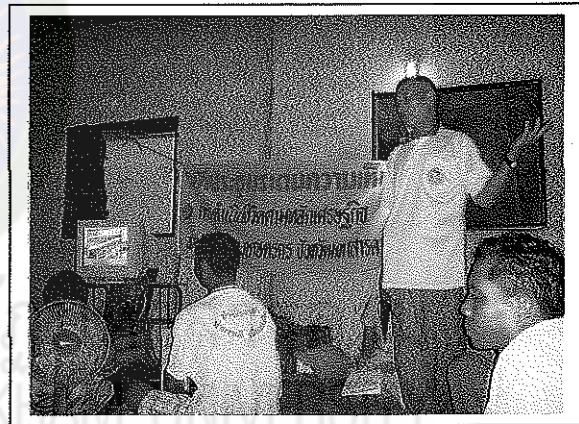
ผศ. ชมพูนุท เมฆเมืองทอง นักวิจัยชี้แจงข้อมูล

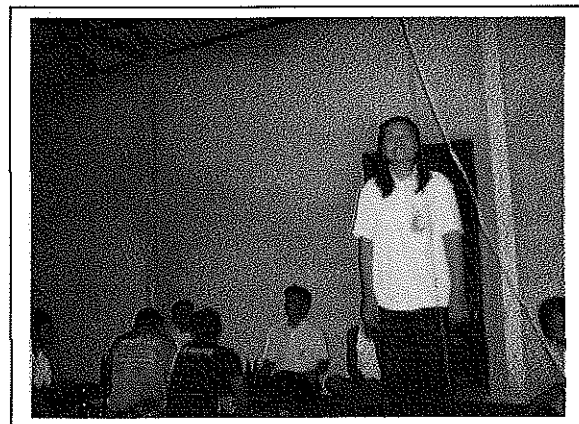
ผู้ใหญ่บ้านกล่าวเปิดงาน

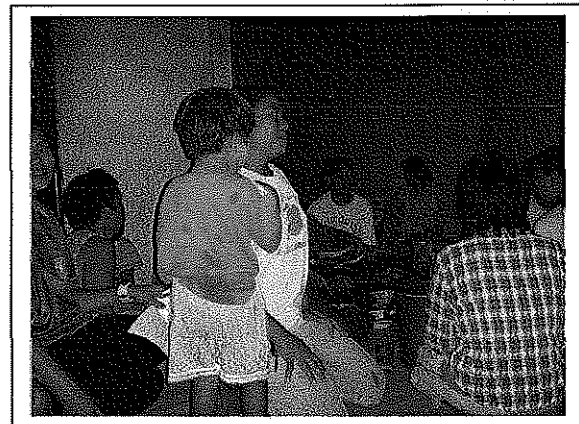
เกษตรกรบอกเล่าการทำการเกษตรพอเพียง

ร่วมกันชมวีดิทัศน์การทำการเกษตร

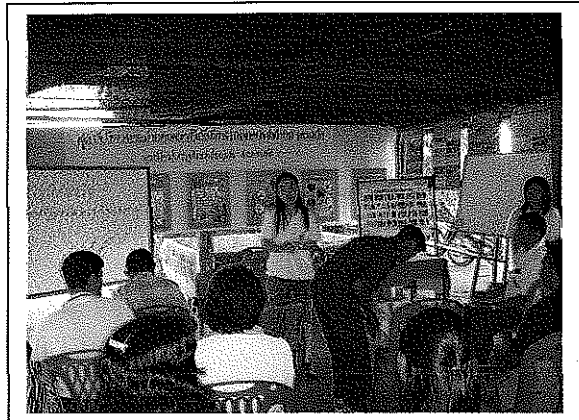

ครูในชุมชนนำระดมความเห็น

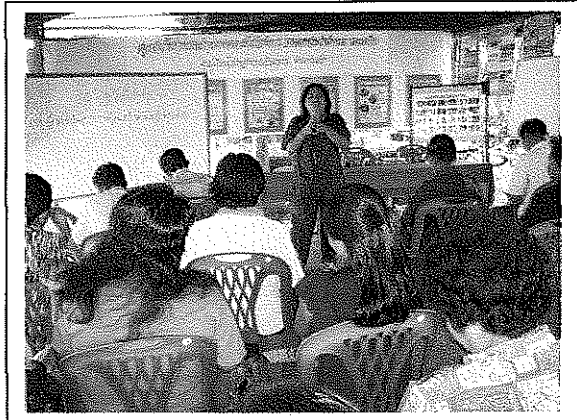

เกษตรกรที่ร่วมระดมความเห็นร่วมทานอาหาร

การลงพื้นที่ประชุมภาคีในชุมชน ระหว่างเกษตรกร อำเภอบรบือ

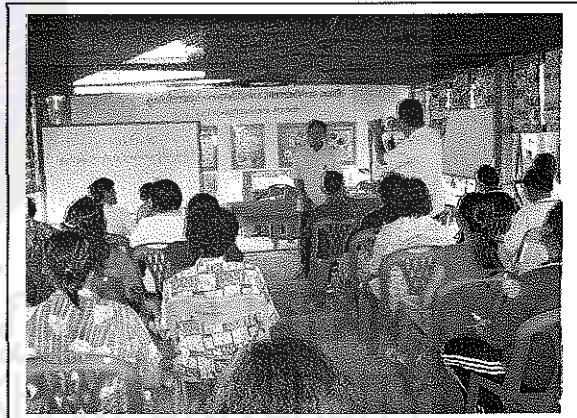
นักวิจัย ชี้แจงโครงการ

เกษตรกรตำบลเสนอแนวทางแก้ปัญหา

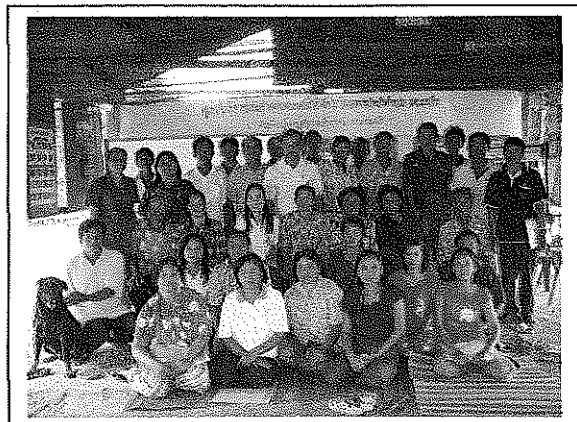
ผู้นำชุมชนให้ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรบอกเล่าการทำกรเกษตร

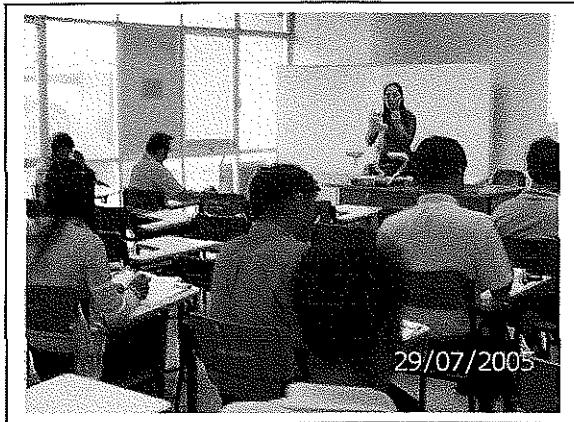

ร่วมรับประทานอาหารในชุมชน

ถ่ายภาพร่วมกับเกษตรกร

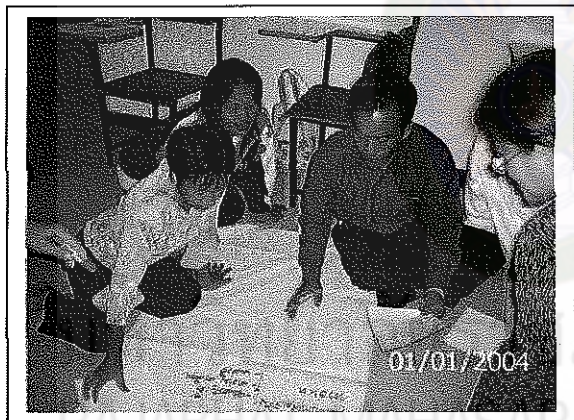
การลงพื้นที่เผยแพร่งานวิจัย ระดมความเห็นเจ้าหน้าที่ อบต. จังหวัดนครพนม

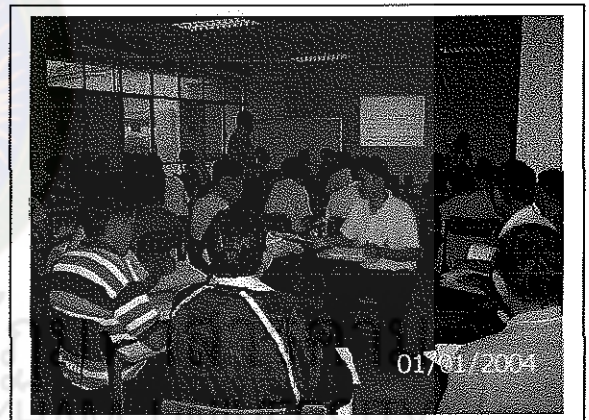
ผศ.รชมนุช มหมเมืองทอง รายงานผลเบื้องต้นงานวิจัย

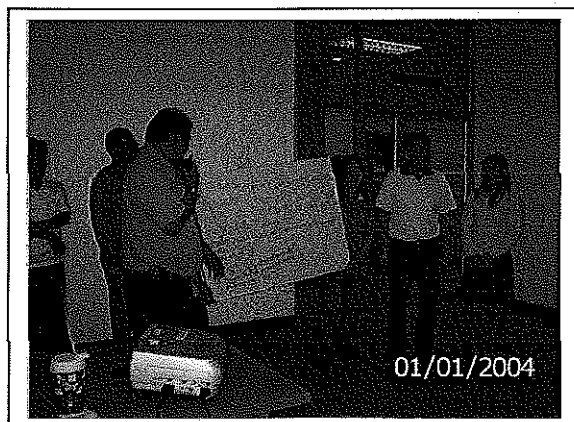
สมาชิก อบต.รับฟังผลการวิจัยอย่างตั้งใจ

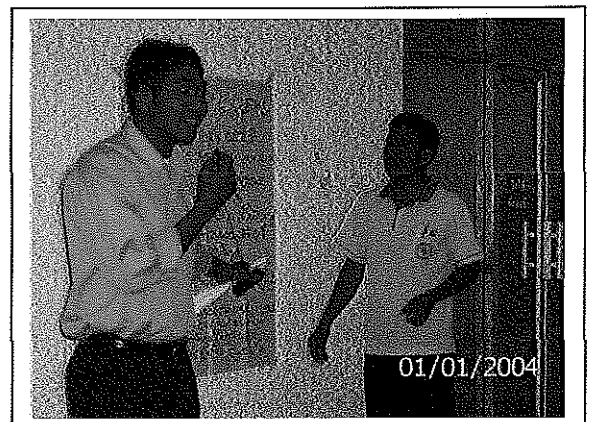
สมาชิก อบต. แบ่งกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา

ร่วมกันถกปัญหาอย่างเคร่งเครียด

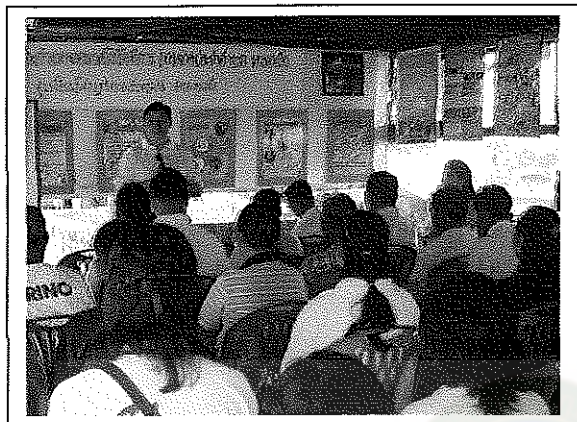

แต่ละกลุ่มออกมาเสนอผลการระดมความเห็น

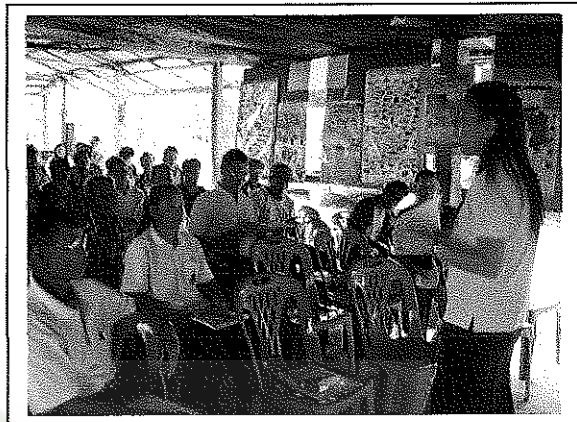

สรุปผลการระดมความเห็น

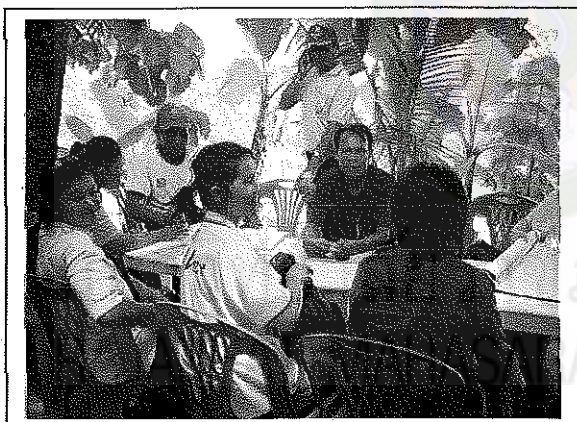
ประชุมภาคีเครือข่ายเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกร่วมกับนักวิจัย เจ้าหน้าที่รัฐ
นักวิชาการ และสมาชิกภาคีเครือข่าย ณ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง อำเภอบรบือ

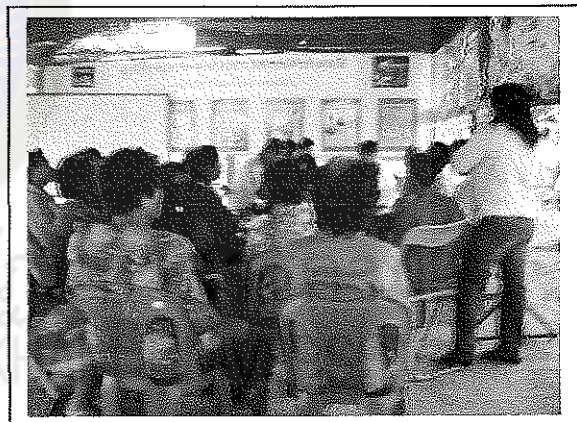
ผศ.ดร. นีรุต ถิ่นนาค ประธานเปิดประชุม

ผศ. ชมพูนุท เมฆเมืองทอง สรุปโครงการ

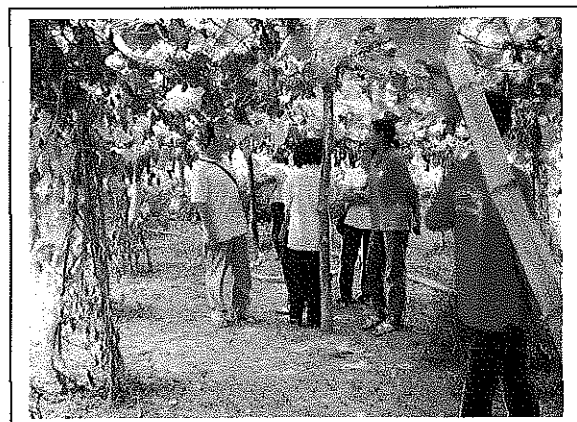
เกษตรกร อ.กันทรวิชัย ประชุมกลุ่มระดมความเห็น

เกษตรกร อ.บรบือ ประชุมกลุ่มระดมความเห็น

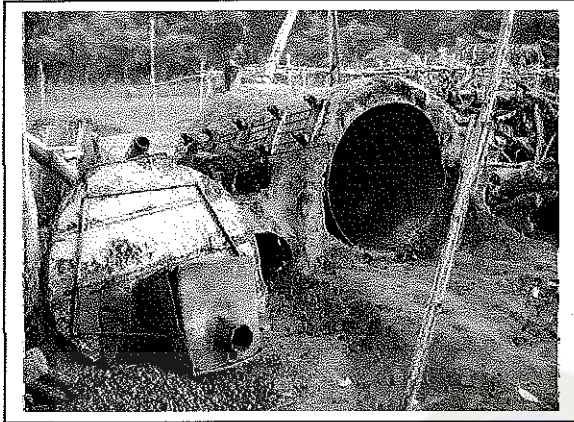

เกษตรกร อ. โกสุมพิสัย ประชุมกลุ่มระดมความเห็น

เกษตรกรร่วมกันศึกษาปัญหาในแปลงเกษตรกร

ทีมงานวิจัย เผยแพร่ผลงานวิจัย และมอบเตาเผาถ่านเพื่อทำน้ำส้มควันไม้
ณ บ้านคอนแดง อำเภอกันทรวิชัย

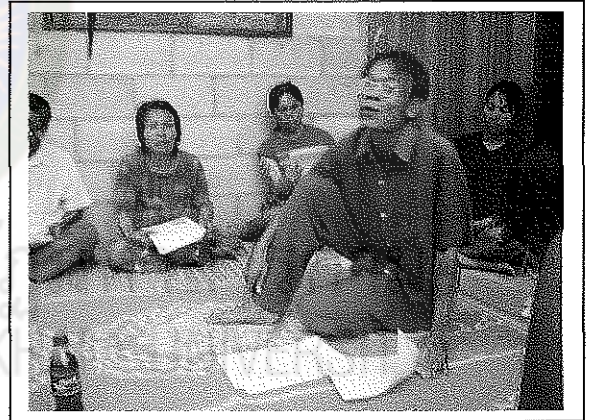
เตาเผาถ่านเพื่อทำน้ำส้มควันไม้ที่ทำสำเร็จ

ถ่านที่ได้จากเตาเผาถ่าน

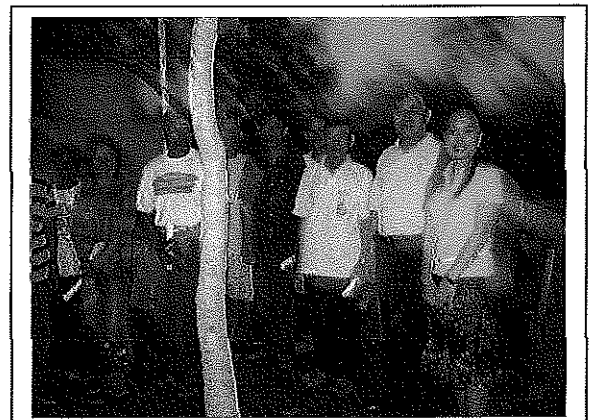
ผศ.ชรมพูนท เมฆเมืองทอง สรุปรายข้อมูล

เกษตรกรร่วมแสดงความเห็น

มอบเตาเผาถ่านเพื่อทำน้ำส้มควันไม้ให้เกษตรกร

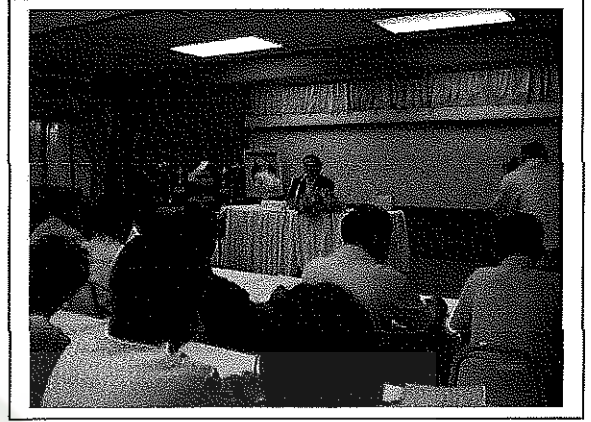

ร่วมถ่ายภาพเป็นที่ระลึก

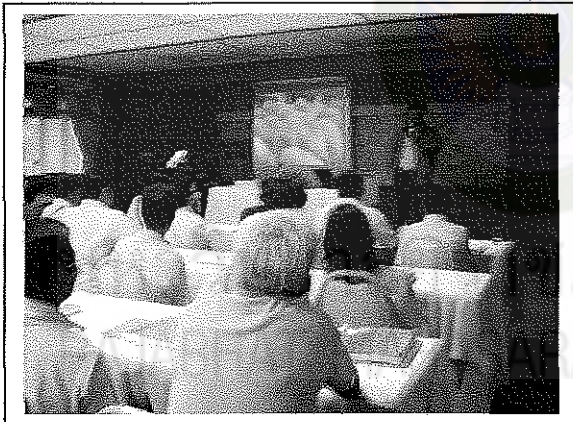
ทีมวิจัยสรุป และเผยแพร่ผลงานวิจัย ณ ห้องดอกแก้ว โรงแรมสวนวรุณ จังหวัดมหาสารคาม

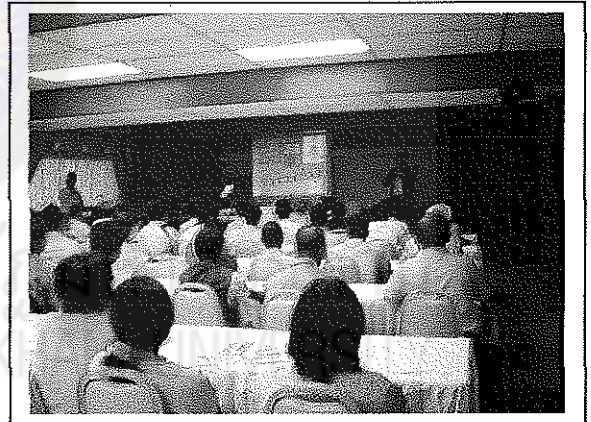
ผศ.ชมพูนุท เมฆเมืองทอง กล่าวเปิดงานและนำเสนอผลงาน

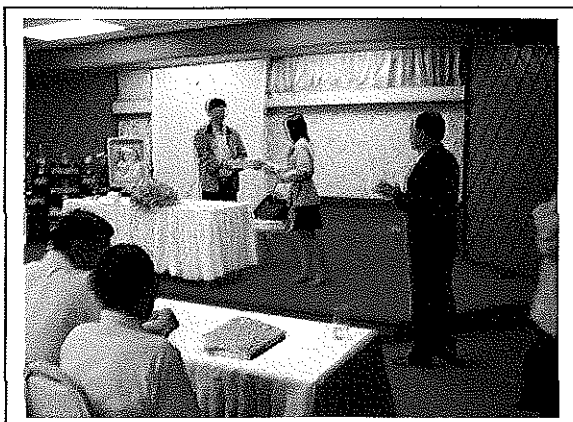
ดร.เจนฉา ธรรมวณิช ผู้อำนวยการคลินิกเทคโนโลยี ม.มหิดล

รศ.ดร.สุริยพงษ์ วัฒนาศักดิ์ ม.มหิดล ให้ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรที่เข้าร่วมประชุม แสดงความเห็น

มอบของที่ระลึกวิทยากร

ถ่ายภาพที่ระลึกร่วมกัน

ภาคผนวก ก

ประวัติเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการพัฒนา
(อำเภอบรบือ อำเภอกันทรวิชัย อำเภอโกสุมพิสัย)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการพัฒนาระดับสังคม

รูปถ่ายนายวิทยา พลพิมพ์กับพื้นที่ทำการเกษตร

นายวิทยา พลพิมพ์ เกิดเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2495 ปัจจุบันอายุ 54 ปี อยู่บ้านเลขที่ 99 หมู่ 9 บ้านหนองโก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่โรงเรียนบ้านหนองโก แต่งงานกับนาง วะนิกา มีบุตรชายสองคน คนโตเกิดพ.ศ. 2518 จบการศึกษาจากวิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม ระดับ ปวส. มีครอบครัวและหน้าที่การงานทำเป็นที่มั่นคงเรียบร้อยแล้ว คนเล็ก จบการศึกษาจาก โรงเรียนบรบือวิทยาคาร ระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 3 มีครอบครัวและหน้าที่การงานแล้ว นายวิทยา มีอาชีพหลักคือการทำนา “อาชีพรองลงมาคือ การเกษตร ปลูกยาสูบพันธุ์เตอร์กิส

กิจกรรมที่ดำเนินการ

นายวิทยา พลพิมพ์ มีเนื้อที่ทำการเกษตร อยู่ 2 แปลง

แปลงที่ 1 เนื้อที่ 9 ไร่ 3 งาน จุดสระน้ำ 1 ไร่ ทำนา 7 ไร่ 3 งาน ดินที่ได้จากการจุดสระน้ำมาถมที่นาอีก 1 ไร่ เพื่อทำการเกษตรและที่อยู่อาศัย

แปลงที่ 2 มีเนื้อที่ 7 ไร่ 1 งาน จุดสระน้ำ 1 ไร่ ปล่อยปลานิลและปลาตะเพียนปลุกยูคาลิปตัส 1 ไร่ ปลูกยาสูบพันธุ์เตอร์กิสสำหรับขายใบแห้ง 2 ไร่

ทางเราเริ่มยาสูบเอาใบแห้งให้กับทางสถานีใบยาหนองโกเมื่อปี พ.ศ. 2518 ปลูกเรื่อย ๆ มาจนถึงปี พ.ศ. 2543 จึงตัดสินใจเลิกปลูกเพราะราคาการรับซื้อใบยาแห้งตกต่ำมาก ประกอบกับสภาพดินฟ้าอากาศไม่อำนวยเกิดภาวะแห้งแล้ง น้ำในสระก็ไม่เพียงพอต่อการเกษตร ทางเราจึง

ปรึกษากันว่าจะไปหาพี่ชายคนโตที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเขาไปตั้งรกรากอยู่ที่โครงการหลวงหวังลึก อำเภอเรอเสียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ พอชายใบยาสูบหมด คุณวิทยาก็เดินทางไปหาพี่ชายทันที โดยหนี้ ธ.ก.ส. ยังไม่ได้ใช้เลยแม้แต่บาทเดียว การปลูกยาสูบเอาใบแห้งทางสถานีจะเป็นผู้มารับซื้อ หาปุ๋ยมาแมลงมาให้ไว้ก่อน โดยใช้วิธี เอาปุ๋ยและยาฆ่าแมลงมาให้ชาวไร่ก่อนเมื่อขายได้เงินแล้วทางสถานีจะหักเงินให้กับบริษัทที่เอาปุ๋ยและยาฆ่าแมลงมาให้ทันที โดยไม่มีข้อแม้ใด ๆ ทั้งสิ้น เหลือจากค่าปุ๋ยและค่ายาจึงเป็นของชาวไร่ ซึ่งมันไม่คุ้มเลยในช่วงนั้นแต่ก็ต้องทำเพราะไม่มีอะไรจะทำ หลังจากทำมาแล้วในช่วงนั้น เราขายยาได้เงินประมาณ หมื่นกว่าบาท จะยืม ธ.ก.ส. ก็ยืมไม่ได้อีก เพราะหนี้ก็ยังไม่ได้ใช้เลย หนทางสุดท้ายก็คือไปหาพี่ชาย คุณวิทยา ไปอยู่กับพี่ชายประมาณ ปีกว่า ก็กลับมาบ้าน ได้เงินมาก่อนหนึ่ง จึงมาใช้หนี้ ธ.ก.ส. ในช่วงที่คุณวิทยาไม่อยู่ที่เชียงใหม่เป็นช่วงทาง ธ.ก.ส. เปิดโครงการพักชำระหนี้ พอดี คุณวิทยาเล่าว่าตอนไปอยู่ที่เชียงใหม่ได้ความรู้มากที่สุด

ปีกว่า ๆ ที่โครงการหลวง ทำให้คุณวิทยาได้ความรู้มากไม่ว่าจะเป็นการทำปุ๋ยคอกหมัก สารขับไล่แมลง สารสกัดพืชหมัก การทำฮอร์โมนพืช เทคนิคการใช้ EM แบบนำการประยุกต์ใช้ EM เป็นต้น และนี่คือจุดเริ่มต้นที่จะมาเป็น พอเพียง หลังจากนั้น คุณวิทยาจึงได้เริ่มทำการเกษตร โดยนำเอาพืชเมืองหนาวมาทดลองปลูกดู แต่พืชบางตัวก็ได้ผลดี บางตัวก็ไม่ได้ผลเลย เริ่มแรกจะปลูกแตงก่อน โดยนำแตงกวาลูกผสมพันธุ์เพศดีสาวอลโล่ มาปลูกก่อนได้ผลดีเกินคาด ลูกทำให้ลูกนานเป็นเดือน เราปลูกประมาณ 620 ต้น ผลตอบแทนคือเมื่อเก็บผลผลิตหมดจะได้ค่าตอบแทนคือ 6,851 บาท ต่อรุ่น จากนั้นก็จะปลูกมะเขือเทศพันธุ์ราชินี 392 ปลูกทั้งหมด 200 ต้น รับค่าตอบแทนจากการปลูกทั้งสิ้น 2,840 ต่อรุ่น แต่เป็นผักสลัดต่าง ๆ ใบแดงครอส สลัดแก้ว ไม่ได้ผลเท่าที่ควรเพราะผักเหล่านี้จะกินสดได้อย่างเดียวจะเอาไม่ทำอย่างอื่นก็ไม่ได้สำหรับชนบทอย่างบ้านเรา ทางเราจึงเปลี่ยนจากผักจำพวกนี้ หันกลับมาปลูกผักพื้นบ้าน อาทิเช่น ชะอม ตำลึง ข่า หอม ผักชี ผักกาด พริก มะเขือ แตงกวา พืชผักแต่ละต้นเราจะเลือกปลูกให้เหมาะสมกับฤดูกาล เรายังติดต่อไปอีกว่ารอบ ๆ ขอบสระน้ำจะปลูกกล้วยนะถ้าจะให้ดีควรปลูกกล้วยน้ำว้า เพราะให้ประโยชน์ได้เยอะ แหมมด้วยมะพร้าว อีกด้านเราก็ปลูกมะม่วงและขนุน พืชผักของเราขายได้ดีเพราะเป็นพืชผักปลอดสารพิษ และได้คู่ข่าวทางทีวีตอน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแล้ว ยังมีแรงกระตุ้นดึงดูดใจให้ทำในสิ่งเหล่านี้มากและคิดอยู่เสมอว่า ทำไมนะถึง ไม่มีใครหรือหน่วยงานใด มาให้การสนับสนุนเราบ้าง ซึ่งก็ได้แต่คิด แต่เราก็ไม่เคยท้อเลย จนกระทั่งกลางปี 48 ซึ่งเป็นฤดูกาลปลูกยาสูบทางสถานีทราบข่าวว่าคุณวิทยาเขายื่นข้อเสนอให้กับคุณวิทยาว่า ให้ปลูกยาสูบให้อีกเหมือนเดิม โดยให้ปลูกเป็นยาเอาใบแห้ง 2 ไร่ และเป็นยาเอาเมล็ดอีก 2 ไร่ ส่วนยาเอาเมล็ดนั้นทางสถานีใบยาสูบบ้านไผ่จะเป็นผู้ว่าจ้างคือจ้างเหมาเป็นรายเดือน เริ่มว่าจ้างกันตั้งแต่เดือนกันยายนถึงเดือนเมษายน ทางเราจะได้ค่าตอบแทนเดือนละ 6,600 บาท หกพันหกร้อยบาทต่อเดือน

คุณวิทยาจึงตกลง ปัจจุบันนี้คุณวิทยา เป็นทั้งชาวไร่และเป็นทีปรีษาของกลุ่มผู้ปลูกยาสูบเตอร์กีส์ตำบลหนองโก สำหรับรายได้ของการขายใบยาแห้งและเงินค่าตอบแทนเป็นรายเดือนรวมแล้วปีละ 76,000 บาท ต่อปี และนี่คือข้อมูลของเรื่องยาสูบ วกกลับมาอีกครั้งด้าน ไร่ นา สวนผสม หลังจากเราว่าทำไมไม่มีหน่วยงานใดมาสนับสนุนเราเหมือนอย่างในที่วิบั้งนะ อยู่ ๆ ทางเราก็ได้รับหนังสือจาก องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโกว่า ให้คุณวิทยาคัดเลือกผู้ที่จะมาเป็นสมาชิกเพื่อจะได้ส่งไปอบรมเกี่ยวกับอาชีพเสริมในครัวเรือนที่ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาสุขภาพภาคประชาชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จังหวัดขอนแก่น ซึ่งตอนนั้นคุณวิทยาไม่ว่าเลยให้ดิฉันซึ่งเป็นภรรยาไปแทน ซึ่งในตอนนั้นดิฉันคิดอยู่ในใจว่า จริงหรือเรามีโอกาสสมัยนี้จริงหรือดิฉันคิดต่อไปอีกว่า จะตัดดวงเอาความรู้และสิ่งที่ได้ไปเห็นในช่วงที่เจ้าหน้าที่ ทำการอบรม พาไปดู การประสบความสำเร็จของแต่ละกลุ่ม ให้มากที่สุด หลังจากเสร็จสิ้นการอบรมแล้ว พอกลับมาถึงบ้านพวกเราที่ไปอบรมด้วยกันก็เริ่มประชุมและจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ แต่ละกลุ่มต้องมีประธานกลุ่ม รองประธาน-เลขา เมื่อแต่งตั้งกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทางเราก็ยื่นคำขอไปยังสภาตำบล แต่ทางสภาตำบลยังไม่อนุมัติ กลับบอกพวกเราว่าต้องไปทำให้เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาเสียก่อนจึงจะอนุมัติได้ จากนั้นดิฉันและลูกกลุ่มจึงได้ปรึกษาคุณวิทยาว่าจะเอาอย่างไรดี คุณวิทยาเลยบอกพวกเราว่าไม่เป็นไรไหน ๆ เงินก็จะตกมาให้แล้ว เราลงทุนให้กลุ่มไปก่อนก็แล้วกัน ด้วยแรงบันดาลใจและความใฝ่ฝันอยากจะทำในสิ่งนี้อยู่แล้ว ดิฉันและคุณวิทยา จึงได้ลงทุนให้กับลูกกลุ่ม โดยเริ่มจาก กลุ่มผู้เพาะเห็ดและเลี้ยงจิ้งหรีดก่อน กลุ่มผู้เพาะเลี้ยงเห็ดมีด้วยกัน 6 คนจากนั้นเราก็เริ่มลงมือสร้างโรงเรือนเห็ดก่อน โดยแต่ละโรงเสียค่าวัสดุและอุปกรณ์เป็นเงิน 1,540 บาทต่อหลัง สำหรับก้อนเห็ดที่จะนำมาเข้าโรงนั้น ทางกลุ่มได้ตกลงกันว่าจะรอเงินจากทางสภาตำบลก่อน ในช่วงที่รอเงินเราก็ลงมือทำทรงใส่จิ้งหรีดต่อโดยทางคุณวิทยาเป็นทุนให้อีกพร้อมกันนั้นก็เป็นที่ช่างทำทรงใส่จิ้งหรีดให้ด้วย พอทำทรงใส่จิ้งหรีดเสร็จเรียบร้อยแล้วคุณวิทยาได้เหมารถไปซื้อพันธุ์จิ้งหรีดมาจากจังหวัดขอนแก่นเพื่อให้กับลูกกลุ่มซึ่งมีทั้งหมด 7 คน เป็นเงินสามพันบาท เมื่อสอง โครงการเป็นที่สมบูรณ์แบบแล้ว ทางสภาตำบลก็อนุมัติทันที โดยเป็นเงินจาก ส.ส.ท่านหนึ่งได้นำเงินลงมาให้กับทางสภาตำบลเป็นเงินหนึ่งแสนสองหมื่นบาท แต่ทางสภาตำบลได้หักไว้ให้เป็นทุนสำรอง สองหมื่นบาทเราจึงได้รับเพียงหนึ่งแสนและหนึ่งแสนบาท ทางสภาตำบลได้ให้คุณวิทยา หักไว้อีกหนึ่งหมื่นบาทเพื่อว่าจะได้ทำโรงเรือนจิ้งหรีดใหม่ ไว้เป็นที่ศึกษาดูงาน เพราะที่ไร่ของเราแห่งนี้ได้เป็นจุดสาธิตและสถานที่เรียนรู้การเกษตรและศึกษาดูงาน จากนั้นเงินที่เหลือเราก็มาแบ่งให้แต่ละ โครงการซึ่งมีอยู่ด้วยกันทั้งหมด 5 โครงการซึ่งคุณวิทยารับผิดชอบเพียง 4 โครงการเท่านั้น คือ โครงการเพาะเห็ดเห็นขนขาว โครงการเลี้ยงจิ้งหรีด โครงการเลี้ยงปลาตุ๊ก โครงการเลี้ยงกบ สำหรับโครงการเลี้ยงโคเป็นโครงการ

ที่ 5 ซึ่งคุณดำรง โปสูงเนิน เป็นประธานได้และเป็นผู้รับผิดชอบได้แยกออกไปทำไว้ที่อื่นเพราะที่นี้สถานที่ตั้งแคมป์ทุกกลุ่มทุกโครงการจะได้รับเงินส่วนแบ่งเท่ากันหมด

หลังจากเราได้รับเงินมาหมดทุกโครงการแล้ว พวกเราก็ได้จัดหาและซื้อสิ่งที่เรายังขาดอยู่ก็มี ลูกปลา ลูกกบ และก้อนเห็ด ปัจจุบันนี้ทางดิฉันและคุณวิทยา ได้นำผลผลิตต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพืชผัก ปลา กบ จิ้งหรีด ทั้งสดและแปรรูปในแบบอาหารไปขาย อาทิตย์ละสองวันคือ วันพุธ และวันเสาร์ ของทุกอย่างที่นำไปขายจะขายดีเป็นพิเศษเพราะเป็นของสดและปลอดภัย รวบรวมแล้วอาทิตย์หนึ่งเราจะขายผลผลิตของเราได้ประมาณ สองพันกว่าบาทต่อหนึ่งอาทิตย์ (ยังไม่รวมกับรายรับที่ชาวบ้านออกไปซื้อแต่ละวัน) ซึ่งเป็นรายรับที่เราพอใจและภูมิใจเป็นอย่างมาก ทุกวันนี้เราไม่มีหนี้สินให้ต้องคิดมาก เรามีแต่ความสุขและความสบายใจที่เราได้เห็นผลงานที่เราตั้งใจทำจริงและสิ่งที่เราได้รับทุกวันนี้คิดว่าดีและถูกทางแล้วสำหรับชาวบ้านอย่างเราและคิดว่า จะดำเนินการไปข้างหน้าต่อไปอีกให้ดียิ่งขึ้น สุดท้ายนี้ทางเราขอกราบขอบพระคุณทุก ๆ ท่านทุก ๆ หน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็น องค์การบริหารส่วนตำบล เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด ประมงอำเภอ ประมงจังหวัด ท่าน ส.ส. และทีมสำรวจเกษตรกรรมตามแนวพระราชดำริ หากไม่มีหน่วยงานเหล่านี้แล้ว คงไม่มีวันนี้สำหรับพวกเราเป็นแน่และขอขอบพระคุณผู้ผลิตรายการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นอย่างมากซึ่งเป็นโครงการที่ทำให้เรามีความคิดและริเริ่มทำกิจกรรมเหล่านี้และก็ประสบความสำเร็จในที่สุด ทางเราจะขอสัญญาจะรักและจะพัฒนาโครงการเหล่านี้ให้เจริญก้าวหน้าไปข้างหน้าให้ดียิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการพัฒนาระดับชุมชน

รูปถ่ายนายคำพันธ์ เหล่าวงษ์ และครอบครัว

นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์ เกิดวันที่ 30 พฤษภาคม 2501 พ่อชื่อนายพรม แม่ชื่อนางแก้ว เหล่าวงษ์ มีพี่น้อง 3 คน เป็นชายทั้ง 3 คน นายคำพันธ์ เป็นลูกคนที่ 3

การศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKAM UNIVERSITY

ศึกษา ป.4 จากโรงเรียนบ้านลาด ตำบลศรีสุข

จบ ม.ศ. 3 จากโรงเรียนมัธยมชาลววิทยา อำเภอกันทรวิชัย

จบ ปวช./ปวส. จากวิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม

ปัจจุบันอยู่บ้านเลขที่ 43 หมู่ 2 บ้านคอนแดง ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150 โทรศัพท์ 0-9618-4075

ด้วยชีวิตที่เกิดเป็นลูกเกษตรกร

อยากจะเปลี่ยนอาชีพให้ดีกว่านี้ จึงใฝ่หาความรู้ใส่ตัว หลังเรียนจบ ป. 4 ได้บวชเรียนธรรมวินัยพร้อมกับเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ด้วย หลังจากนั้น ได้ลาสิกขาไปเรียนที่โรงเรียนมัธยมชาลววิทยา พอเรียนอยู่ ม.ศ.1 พ่อเสียชีวิต จึงต้องช่วยตนเองหาเงินเรียนโดยการปลูกผักขาย (พ่อพาทำมาทุกปี) พอได้เงินใช้จ่ายในการเรียน จบ ม.ศ.3 ได้ไปอาศัยอยู่กับพี่ชายคนโตช่วยในการส่งเรียน

จบ ปวส. ไม่มีโอกาสได้เรียนต่อ เนื่องจากแม่ก็แก่ชรา ป่วยเป็นวัณโรค พี่ก็ป่วยเป็นโรคนี้ว ในไต หมอต้องตัดไตข้างหนึ่ง และต่อมาไม่นานก็เสียชีวิตทั้งแม่และพี่ จึงได้ตัดสินใจเข้า กรุงเทพฯ ได้ทำงานเป็นช่างกลึงและได้แต่งงานกับนางบรรจง เหล่าวงษ์ ภรรยาที่รู้จัก โดยมีบุตร 3 คน เป็นหญิง 2 คน ชาย 1 คน ภรรยาและเศรษฐกิจที่รัดตัว ค่าใช้จ่ายสูง ลูกทั้งสามคนก็เรียน บ้านเช่า ข้าวก็ต้องซื้อกิน เงินที่ได้จากการทำงานไม่พอกับรายจ่ายจึงปรึกษากับภรรยา เราอยู่กรุงเทพฯ ต่อไปไม่ได้เพราะมองไม่เห็นอนาคต เลยตัดสินใจกลับบ้านทำธุรกิจเป็นของตัวเอง (ปี 2539)

ที่นาที่พ่อแม่แบ่งให้ทำกิน นำไปจำนองกับนายทุนเพื่อนำเงินมาซื้อเครื่องมือเปิดโรงกลึง แถวบ้าน กลับยังช้าเต็ม งานไม่ค่อยมี เจ้าหน้าที่กตัญจะยึดที่นา มาทบทวนตัวเองจะทำอย่างไรจะให้ตัวเองอยู่รอด เลยตัดสินใจเลิกกิจการ

วิเคราะห์ตัวเองเพื่อหาทางออก

ไม่คิดจะเปลี่ยนอาชีพจากที่พ่อแม่ทำมาก่อนแล้ว ทำไม่เคยมีหนี้ ไม่เคยซื้ออาหารทุกประเภทครบครันมีความอบอุ่นมาโดยตลอด ตัดสินใจเดินตามรอยของท่าน

ปี 2540 หันมาทำเกษตรเป็นจริงเป็นจัง และได้สมัครเป็นสมาชิกของเครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก จึงได้มีโอกาสได้เรียนรู้หลายต่อหลายครั้งทั้งแนวคิด ประสบการณ์ ที่ได้จากการศึกษาดูงาน นับว่าเป็นจุดหนึ่งที่เป็นแรงบันดาลใจ พร้อมกับบทเรียนของตนเองและจากหน่วยงานรัฐที่ได้ร่วมสนับสนุนในหลาย ๆ ด้าน

ปี 2544 รัฐบาลได้สนับสนุนงบประมาณให้เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือกทั้ง 4 ภาค ในนาม “โครงการนำร่องเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนของเกษตรกรรายย่อย” ระยะเวลา 3 ปี (44-46) ซึ่งเป็นการทำเกษตรแบบพอเพียงเพื่อการพึ่งตนเอง “ตามแนวทางพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้านเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อให้เกษตรกรลดรายจ่าย เพื่อรายได้ มีอาหารที่ปลอดภัย มีคุณค่าทางโภชนาการสูง สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศน์ดี โดยให้สมาชิกเลือกทำเกษตรกรรมยั่งยืน 4 รูปแบบตามความเหมาะสมกับพื้นที่ของสมาชิก คือ

1. เกษตรผสมผสาน เป็นการทำเกษตรที่มีกิจกรรมหลากหลายชนิดอยู่ในแปลงเดียวกัน เช่น มีการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ โดยที่กิจกรรมการผลิตแต่ละชนิดสามารถเกื้อกูลกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เกษตรอินทรีย์ เป็นการทำเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ใด ๆ ในแปลงเกษตร แต่เป็นการใช้อินทรีย์วัตถุทดแทน เช่น การปลูกพืชหมุนเวียน มูลสัตว์ ปุ๋ยพืชสด พืชตระกูลถั่ว ควบคุมศัตรูพืชโดยวิธีชีวภาพ

3. เกษตรธรรมชาติ เป็นการทำเกษตรที่ไม่มีการไถดิน ไม่ใช้สารเคมีในแปลง ไม่กำจัดวัชพืช ไม่กำจัดศัตรูพืช โดยให้ธรรมชาติควบคุมกันเอง

4. นวนเกษตร เป็นการทำเกษตรที่เลียนแบบการจัดการในระบบป่า เช่น เป็นระบบการปลูกพืชพันธุ์ไม้ที่มีความต่างระดับ สูง กลาง ต่ำ และระดับคลุมดิน มีการนำพืชป่ามาปลูกในแปลงเกษตร

จากการรวบรวมประสบการณ์ที่ผ่านมา ได้เลือกทำเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของพื้นที่การเกษตร ตามขนาดที่จำกัด ระบบนิเวศน์ของพื้นที่ ซึ่งเหมาะสมกับการทำเกษตรแบบผสมผสาน

ดังนั้นจึงได้กำหนดรูปแบบแปลงให้เหมาะสมในพื้นที่ 6 ไร่ 3 งาน ดังนี้

1. จัดเป็นที่อยู่อาศัย 1 ไร่ 2 งาน (ปลูกบ้าน, คอกสัตว์, สวนผัก, ไม้ผลบางชนิด สมุนไพร)
2. ชุดสระ 2 บ่อ ไว้เก็บน้ำใช้รดดูแลและเลี้ยงปลา ขนาด 1 ไร่ และ ขนาด 2 งาน
3. ปลูกไม้ผล / ไม้ยืนต้น ตามคันคูและคันแดนรอบ 3 งาน
4. เป็นแปลงนาข้าว 2 ไร่
5. แปลงผักถาวร 1 ไร่

องค์ความรู้

จากประสบการณ์ ได้ค้นคว้าหาเทคนิคที่ทำให้เป็นเกษตรกรรมยั่งยืนที่แท้จริงและประสบความสำเร็จในระดับหนึ่งในการพึ่งตนเอง ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1. การบริหารจัดการองค์กร
2. เทคนิคการทำเกษตรกรรมยั่งยืน (แบบผสมผสาน)
 - 2.1 การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 2.2 การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ / น้ำหมักจุลินทรีย์ / น้ำหมัก – น้ำสกัดสมุนไพรไล่แมลง
 - 2.3 การขยายพันธุ์พืช (การเพาะกล้า, การต่อยอด, การต่อกิ่ง, การชำกิ่ง, การตอน ฯลฯ)
 - 2.4 การปลูกข้าวต้นเดียว ที่ได้ผลผลิตสูง ต้นทุนการผลิตต่ำ
 - 2.5 การปลูกผัก / ทำแปลงผักแบบถาวร
 - 2.6 การคัดเมล็ดพันธุ์พืช (พันธุ์ข้าว , พันธุ์ผัก)

3. การเผาถ่านด้วยเตาไฮเทค เผาถ่านไม้ได้ทุกขนาด คุณภาพของถ่านสูง และได้น้ำส้มไม้ (น้ำจากควันเผาถ่าน) มาทำเป็นน้ำยาอเนกประสงค์

ผลที่ได้จากการทำเกษตรยั่งยืนแบบผสมผสาน

1. ด้านเศรษฐกิจ ทำให้วิถีชีวิตครอบครัวดีขึ้น มีอาหารที่ปลอดภัยบริโภคอย่างพอเพียง มีรายได้จากแปลง ลดรายจ่ายในครอบครัว
2. ด้านสังคม เป็นที่ยอมรับของผู้คนทั่วไป เป็นแบบอย่างและจุดเรียนรู้ให้กับเกษตรกรทั่วไป เป็นแบบอย่างและจุดเรียนรู้ให้กับเกษตรกรทั่วไป ได้จัดตั้งกลุ่มอาชีพเพื่อปลูกผักปลอดสารพิษบริโภคและขายเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่ม
3. การเอื้ออาทร เป็นการแบ่งปันแลกเปลี่ยนผลผลิตต่อญาติพี่น้อง (อาหาร, เมล็ดพันธุ์ เอื้ออาทรต่อพืช, สัตว์, และสิ่งแวดล้อม)
4. การถ่ายทอด ได้ถ่ายทอดแนวคิดเกษตรยั่งยืนกับสมาชิก, เกษตรกรผู้สนใจ, เด็กและเยาวชน และหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ
5. จุดเด่น / การยอมรับ จากที่ได้ทำเกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ได้รับการยกย่องจากหน่วยงานต่าง ๆ และได้รับเกียรติบัตรจาก อบต. ศรีสุข ให้เป็นครอบครัวดีเด่น ด้านผู้นำเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและครอบครัวเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2548 และด้านผู้นำเพื่อประโยชน์ต่อสังคม ผู้ดำรงตนอยู่ในคุณธรรมจริยธรรม และผู้ดำรงตนอย่างพอเพียง จากกรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ปี 2548

กิจกรรมในแปลง

1. เลี้ยงสัตว์ (วัว, ควาย, ไก่, ปลา, กบ)
2. ปลูกพืช / ทำนาข้าว
 - 2.1 ไม้ผลหลายชนิด เช่น มะม่วง มะพร้าว พุทรา น้อยหน่า ส้มโอ มะขามเทศ ฝรั่ง ขนุน เป็นต้น
 - 2.2 ไม้ยืนต้น เช่น สะเดา มะขาม ขี้เหล็ก ยูคาลิปตัส ประดู่ จามจุรี เป็นต้น
 - 2.3 พืชผัก เช่น เพกา ผักคิ้ว ผักเม็ก ใผ่ แคน มะกรูด มะกรำ มะรุม มะนาว กล้าย ผักหวานบ้าน ผักก้านตง ชะอม ข่า ตะไคร้ พริก มะเขือ แมงลัก โหระพา กระเพา บวบ น้ำ ถั่ว พักทอง แดงกวา แดงไทย หน่อไม้ฝรั่งและผักต่าง ๆ หลายชนิด

2.4 พืชสมุนไพร เป็นส่วนสำคัญกับการทำเกษตรผสมผสานที่เป็นอินทรีย์ ไม่ใช่สารเคมีกำจัดศัตรูพืช จำเป็นต้องมีสมุนไพรเพื่อใช้ขับไล่แมลงพร้อมกับป้องกันและรักษาโรคต่อตนเองด้วย เช่น ว่านขมิ้น โล่คีน หนอนตายหยาก กลอย มะเกลือ ตะไคร้หอม ฯลฯ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติเกษตรกรที่ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการพัฒนาระดับครอบครัว

รูปถ่ายนายทวีชัย วรฤทธิ และภรรยา

นายทวีชัย วรฤทธิ เกิดวันที่ 14 กรกฎาคม 2504 อายุ 45 ปี เดิมอยู่บ้านเลขที่ 70 หมู่ 4 ต.ภูเงิน อ.เสลภูมิ จ.ร้อยเอ็ด ปัจจุบันอาศัยอยู่บ้านเลขที่ 123 หมู่ 5 ต.โพนงาม อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม (บ้านดอนน้อย) จบการศึกษาสูงสุด ม.ศ. 3 นักเรียนเอก อาชีพเดิม รับเหมาทั่วไป รับจ้างทั่วไป, ค้าขาย

แนวคิด

เริ่มคิดที่จะมาทำการเกษตรเมื่อปี 2546 คิดว่าทำไมสมัยก่อน พ่อ-แม่ ปู่-ย่า ตา-ยาย ทำเกษตรเลี้ยงชีพพออยู่พอกิน ไม่มีหนี้สิน มีกินมีใช้ไม่ขาดสนเหลืออยู่เหลือกิน ก็แจกจ่ายให้กับเพื่อนบ้านแลกเปลี่ยนให้ซึ่งกันและกันอยู่กับแบบพี่แบบน้องในชุมชน ไปมาหาสู่ซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะอยู่ต่างหมู่บ้านต่างตำบล อยู่กันแบบพึ่งพาอาศัย เอื้อเพื่อเกื้อกูลต่อกัน (มีความสุข) การทำการเกษตร ไม่ต้องใช้สารเคมีไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยเคมี – ยาฆ่าหญ้า ก็ไม่เห็นต้องใช้ทำไมมีข้าวกินเต็มชุ้งฉาง กินคืออยู่ดี สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ไม่ค่อยมีโรคภัยไข้เจ็บที่รุนแรง เหมือนปัจจุบันอายุยืนยาว ปัจจุบันมีแต่ตรงกันข้าวเกือบทุกอย่าง สมัยก่อนในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ปัจจุบันในน้ำมีปลาเป็นโรคในนามีโรคฉี่หนู การใช้สารเคมีในการเกษตร นอกจากจะทำให้เกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจ คือ เพิ่มรายจ่ายและเพิ่มหนี้สิน และยังทำลายสิ่งแวดล้อมเป็นผลให้แผ่นดินมากไปด้วยยาพิษ ที่สำคัญคือร่างกายอ่อนแอลง เนื่องจากการสูดดมและกินอาหารที่ปนเปื้อนสารเคมี

หากเกษตรกรหันมาใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ แบบธรรมชาติ เลิกใช้สารเคมี
แล้วจะพบว่า ดินดีขึ้น อากาศบริสุทธิ์ขึ้นในที่สุด น้ำสะอาดขึ้น “ผลผลิตเพิ่ม ต้นทุนลด อนาคต
สดใส ร่างกายแข็งแรง”

ปัญหาและอุปสรรค

1. เกษตรกรข้างเคียงยังใช้สารเคมี และเชื่อในสารเคมี 100%
2. ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการทำเกษตรแบบพอเพียง – ปลอดภัย
3. ขาดการลงพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ให้ความรู้ อย่างต่อเนื่อง
4. เกษตรกรยังลืมรากเหง้าที่แท้จริงของตนเอง
5. เกษตรกรไม่เข้าใจ (ความสุข) คืออะไร

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัตินางนงเยาว์ วรฤทธิ

นางนงเยาว์ วรฤทธิ เกิดวันที่ 15 เมษายน 2515 อายุ 34 ปี อยู่บ้านเลขที่ 123 หมู่ 5 บ้านคอนน้อย ต.โพนงาม อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม จบการศึกษาสูงสุด ปวส.

การทำงาน

เป็นพนักงานบริษัทเอกชนตั้งแต่ปี 2533 – 2545 ลาออกจากงานเมื่อปี 2545 มาซื้อที่ดิน 1 แปลง เริ่มมีแนวคิดที่จะมาทำเกษตรแบบจริง ๆ จัง ๆ เมื่อไม่มีใครมาทำนาให้ เริ่มมาทำนาเองเมื่อปี 45 ได้ข้าว 3.5 ไร่ เนื่องจากน้ำท่วม (ทำนา 4 ไร่เศษ) ปี 2546 เริ่มปรับปรุงจากที่นา ขุดลอกให้เป็นคูรอบนา ขุดบ่อเพิ่มเป็นไร่กว่า ๆ ถมที่ปลูกหญ้า 2 ไร่กว่า ๆ ทำสวนผัก 1 ไร่เศษ ปลูกหอมแบ่งลงทุนไป 2,500 ซื้อซีไค้มาใส่อีก 3,500 ขายได้เงิน 2,240 ตอนนั้นยังคิดอยากปลูกผักเหมือนชาวบ้านเค้าอยู่ คือปลูกเชิงเดี่ยวและยังใช้ปุ๋ยเคมี และยาฆ่าหญ้า แต่ไม่ใช้ยาฆ่าแมลง พอปี 2547 เริ่มปรับปรุงที่อีกครั้ง คือ จากที่ปลูกหญ้า มาทำเป็นที่ปลูกข้าว ทำนา 1 ไร่ ที่เหลือปลูกหญ้าไว้เลี้ยงวัวอีก 1 ไร่ ริมบ่อปลูกหญ้าแฝก บนคันคูรอบที่ปลูกสะเดา ปลูกกล้วย ที่สวนปลูกผักหอมแดง กระเทียม ผักสวนครัว ผักชีลาว ชีหอม แมงลัก กระเพรา โหระพา พริก มะเขือ ทุกอย่างได้กินและแจกให้เพื่อนบ้านเป็นส่วนใหญ่ ขายได้น้อยมาก ปี 2548 นา 1 ไร่เศษทำนาได้ข้าว 14 ไร่ ปุ๋ย 10 กิโลกรัม ไม่ได้ปรับปรุงบำรุงดินเลย ปี 2549 เริ่มปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยคอก ถั่วท่อมดำ หว่านแล้วไถกลบใส่ปุ๋ยคอกประมาณ 700 กิโลกรัม สวนผักปลูกคะน้าไม่ใช้ยาฆ่าแมลงเลย ใส่ปุ๋ยเคมี 25 กิโลกรัม ลงทุนไปทั้งหมด 2,475 บาท ขายได้ 700 บาท สิ่งที่ขาด คือ ขาดทุน แต่สิ่งที่ได้คือ ได้กิน ได้ขายได้แจก ได้สุขภาพดี สิ่งแวดล้อมดี

อยากให้ชุมชนมาทำเกษตรปลอดภัย ลด ละ เลิก ใช้สารเคมี มีอะไรไม่ว่าจะเป็นปัญหา หรือความรู้ใหม่ ๆ ก็ให้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ซึ่งกันและกัน

ปัญหาและอุปสรรค

1. การลงพื้นที่ของภาครัฐไม่สม่ำเสมอและจริงจัง
2. ผู้นำชุมชนและผู้นำท้องถิ่นไม่ทำเป็นแบบอย่างและใส่ใจในการเกษตรปลอดภัย
3. ด้านการตลาดไม่แน่นอน
4. แนวความคิดของตนในสังคมส่วนใหญ่คิดและพอใจในสารเคมี